

GŪUSG GASGĀ

MOONDA A ZEOVA RĪUNGĀ

Ninsaalbā na n sāama
tēngā fasū bu?

GŪUSG GASGĀ yaa sebr sēn waoogd Wēnnaam a Zeova sēn yaa āndūniyā fāa Naabā. A leb n kengda nebā pelse, bala a wilgdamē tu ka la bilfu, Wēnnaam Rūngā sēn be saasē wā na n kutame tu wēnem buud fāa sa, la a kut tu tēngā lebg arzāna. A sagenda nebā tu b tē a Zezi Kiristi, bala yē n sak n ki sēn na yuL tu tōnd tōog n paam vūum sēn ka satā, leb n yaa yē la Wēnnaam Rūngā Rīma. Yaa hal sēn sung ne yoomd 1879 wā la a Zeova Kaset rāmbā yiisd seb-kāngā. Sebrā pa teend politik sull baa a yembre ye. A goamā fāa tika Biiblā zugū.

Y sā n dat kibay n paase, bu y sā n dat tu b wat n zāmsd yāmb Biiblā,

bu y ges www.jw.org
Y leb n tōe n golsa a Zeova Kaset rāmbā ne aders nins sēn be tēngrā a yembre.

SOUTH AFRICA:
Jehovah's Witnesses
Private Bag X2067,
Krugersdorp, 1740

BÉNIN:
Les Témoins de Jéhovah
B.P. 312
AB-Calavi

Sēn na yul n bāng b aders rāmbā fāa, bu y ges www.jw.org/contact.

Seb-kāngā pa koosd ye. B yiis-a lame n na n sōng nebā dūniyā gill zug tu b zāms Biiblā. Yaa ligdā nebā sēn kōt ne yamleoogā n teend tuomdā. Biiblā verse rāmbā yita Wēnnaam Sebrā pogē, la d rembs-b lame tu. zems ne moorā gōlsgā noyā. Verse sā n pogl ne MN, wilgdamē t'a yita Les Saintes Écritures—Traduction du monde nouveau wā pogē.

The Watchtower (ISSN 0043-1087) is published semimonthly by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; L. Weaver, Jr., President; G. F. Simonis, Secretary-Treasurer; 25 Columbia Heights, Brooklyn, NY 11201-2483, and by Watch Tower Bible and Tract Society of Canada, PO Box 4100, Georgetown, ON L7G 4Y4. Periodicals Postage Paid at Brooklyn, NY, and at additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to Watchtower, 1000 Red Mill Road, Wallkill, NY 12589-3299. © 2014 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Printed in Nigeria.

Kiuug fāa b yiisda bāmb:
45 944 000 NE BUUD-GOAM 214 **SEPTEMBER 1, 2014**

ZĀMSGĀ SŌSSĀ

ZĪ-LIKRI 27-SUPAOLGO A 2 | SEB-NENG A 7 · YULLA: 28, 107

Bōe n kut tu y kūs sūd tu y bee tūudum hakukā pugē?

Sōs-kāngā wilgda būmb kēer sēn kut tu neb wōsg kūs sūd t'a Zeova Kaset rāmbā bee tūudum hakukā pugē. A leb n wilgda būmb kēer sēn kut t'a Zeova Kaset rāmbā mens kūs sūd tu b bee tūudum hakukā pugē.

SUPAOLGO A 3-9 | SEB-NENG 12 · YULLA: 135, 133

D kell n tū Wēnnaam baa
d sēn paam d 'namsg wōsgā'

Tōnd fāa sēn vu a Sūltāan dūniyā pugē wā, d segda zu-loeese. A Sūltāan tōe n kutame tu b nams tōnd d tēebā yīnga. A mi n maanda sūlem sēn na yuL n koms d raood me. Sōs-kāngā wilgda a sēn maan to-to, la d sēn tōe n segl d mens to-to t'a ra tōog-d ye.

SUPAOLGO 10-16 | SEB-NENG 17 · YULLA: 88, 24

Roagdba, sōng-y y kambā tu b būs b tēebā

Roagdba segd n wuba b kambā "ne Zu-soabā saglg la a zāmsgō." (Ef. 6:4) Sōs-kāngā wilgda būmb a tāab roagdba sēn tōe n maan n būs b kambā tēebo.

SUPAOLGO 17-23 | SEB-NENG 22 · YULLA: 111, 109

Yaoolem be sēn na n sāam yaa kūum

Sūnga wān tu ninsaalbā kiidē? Wān to la "yaoolem bēyā" sēn yaa kūumā na n sāame? (1 Kor. 15:26) Y na n yāa sogsg-kāensā leoore, la rē sēn wilgd a Zeova tūlmā, a yamā, la sēn yuL fāa, a nonglmā to-to.

SUPAOLGO 24-30 | SEB-NENG 27 · YULLA: 95, 100

D sōng sēn kēes-b b mens zāng
Wēnnaam tuomdā pugē wā

Hal pīnd wēndē n tāag rūndā, wēn-sakdb wōsg n kēes b mens zāng a Zeova tuomdā pugē, baa rē sēn pa nana dūni-kāngā pugē wā. Bōe la d tōe n maan n wilg tu d tēegda 'b tēebā tuomd ne b nonglmā tuomdā' yelle?—1 Tes. 1:3.

SĒN BE SEBRĀ PUGĒ ME

Ninsaalbā na n sāama tēngā fasū bu? 3

Sogsg Biiblā sēn leokde 32

Strdell/AFP/Getty Images

Ninsaalbā na n sāama tēngā fasū bu?

RĪM A SALOMO SĒN ZĪND PĪND WĒNDĒ WĀ yeela woto: “Zāmaan a yembr loogdame tu zāmaan a to wa, la dūniyā ket n paada wakat fāa.”*

Nin-kāngā sēn gūls Biiblā sēb kēerā ra rat n wilgame tu tēngā bee wakat fāa, tu ninsaal yōor yaool n yaa koēega. Sud me, na maan yvum tusa, zāmaan loogdame tu zāmaan a to wa, la tēngā keta a zīgē. Hal ne rūndā, ninsaalb la bōn-vūus a taab ket n tōe n vūmda a zugu.

Neb kēer yetame tu dūni gill zabr a yiib-n-soabā teka, būmb wusgo n toeem zīig fāa, la tu yu tūvtūlle. Sēn zems yvum 70 pugē, teknolozi wā paama pāng wusgo. Sud me, nebā bāngrā paasa monteyā ne sulsā la mobila wā maaneg weēngē, n paas telefōnnā, ēnternetā la kibayā yelgr teed a taab maaneg weēngē. Woto fāa kūtame tu tēns wusg yidg

laogā weēngē. Wusg vuu naar pugē, tu nebā ra pa tagsd meng tu ninsaal tōe n paama vū-kāng buud ye. Sēn paase, dūniyā gill zug nebā sōor fuugame, n kolg dūni gill zabr a yiib-n-soabā sasa wā naoor a tāabo.

La toeengā waa ne yela. Ninsaalbā tūvum sāamda tēngā wusgo, hal tu vūmā tōe n wa lebg toog ne bōn-vūsā. Bāngdb kēer meng yeelame tu tēngā sēn sāam to-to masā wā pa tōe n bāng n bilg ye. B paasame tu tōnd vuu wakat ning tēngā sāoong sēn paam pāng hal t'a buud zu n zīnd ye.

Biiblā ra pīnd n togsame tu wakat n wat tu ninsaalbā na n sāam tēngā. (Wilgri 11:18) Neb kēer sokda b mens d sā n pa vū wakat kānga. La tēngā sāoong na n taa zī-bugo? Wakat n na n wa zīnd tu

* Koēeg Soaba 1:4, Biiblā pugē.

© Paul Souders/WorldFoto

Ādem-biisā tuum sāamda tēngā

Pemsmā: "Zīg fāa d nee vēeneg tu pemsmā lebgda tuulga, tu ko-kāsengā ne tēn-gāongā me wungdē. . . . Yuūmd 1950 wā tēka, b mikame tu yaa ninsaalbā tuum n wat ne rē n yūuda."—American Meteorological Society, 2012.

Tēn-gāongā: "Sēn dat n ta tēn-gāongā pūl-suk n sāame, ninsaalbā tuum yīnga. Woto kūtame tu tēngā bōn-vūlū buud toor-toorā be yell pugē, tu tēn-gāongā pa le tar noosem, . . . tu zīgā tar wungre."—*Global Change and the Earth System*.

Ko-kāsemsā: "D sā n puū ko-kāsemsā koom zīls a nu, zīls a naasā fāa zīm saame la bala, zīmā yōgb sēn loog nug yīnga."—BBC, September 2012.

Bōn-vūlū wā: "Bāngdb wusg tagsdame tu . . . bōn-vūlū wā buud kēer na n wa menemā fasū, tu tēka tu b menengā tuolem buud zū n zīndi, la tu ninsaalbā tara taal yellā pugē."—From science.nationalgeographic.com.

tūm le kae bū? Rē yīnga ninsaalbā na n sāama tēngā fasū bū?

WAKAT N NA N WA ZĪND TL TŪL M LE KAE BŪ?

Rē yīnga ninsaalbā na n sāama tēngā hal tu sēn maand le kae bū? Bāngdb kēer tagsdame tu yul n bāng tēngā sāoong sēn na n wa ne yel ninsā yaa toogo. Kūtame tu b sokd b mens rē sā n pa na n kūt tu sabab-wēns wa tiig n maane, tu sāoongā yū kāsenga.

D rūk makr ne tēngā zīls nins sēn yaa galaasā. Neb kēer tēedame tu zīgā sā n kell n tall wungre, galaasā na n boogame, hal tu sēn maand wa ka le beē ye. Bala yaa galaasā n kokd wīntoogā walmā, tu tēngā pa wungd wusg ye. La galaasā sēn boogdā, a pa le tēka n kok wīntoogā walem sōma ye. Galaasā sēn boogdā me kūtame tu mogrā koom paasdē. Rē me yaa yell a to, bala koomā tēka n wa yamba zīls wusgo, tu wa ne yell n kō neb milyō rāmba.

B SĒN YĀKD TĒN-GĀONGĀ PUGĒ WĀ LOOGA NOORE

Bāngdbā baoo yam toey-toey sēn na yul n ges pemsmā rēgengā ne weoogā la tēn-gāongā sāoongā yelle. Wala makre, hal sēn kaoose, b yāka yam n na n sōng nebā tu b sēn yākd būmb nins tēn-gāongā la weoogā pugē b vuūmā na yu neer yīnga ra loog nug ye. Yam-kāng yāka neng bū?

Buko, ninsaalbā sēn yākd būmb nins tēn-gāongā la weoogā pugē wā ket n looga nug. Tēngā tēka n lebs n palmame, tu būmb fāa leb a zīgē. La b sēn yākdā sēn loog nugā yīnga, tēngā pa paamd n palem ye. Sēn maand beeme bū? Bāngd a ye yeela woto vēenega: "Sūd-sūdā, d pa mi d sēn na n maan to-to n paam yel-kāngā tuum ye." A gomdā zemsa kēpū ne būmb Biiblā sēn togse. B yeela woto: "Ninsaal na n yu wān n bāng a sore?"—Yelbūna 20:24.

La Biiblā sōngda tōnd tu d bāng tu Wēnnaam sēn yaa Naandā pa na n bas tu ninsaalbā sāam tēn-gāongā, weoogā la pemsmā fasū ye. Yul Sōamyā 115:16 yeta woto: "Saasē yaa Zu-soabā n so, la b kōo ninsaalbā dūniyā." Dūniyā bu tēngā yaa 'kūun-sōng' d Ba sēn be saasē wā sēn kō tōndo. (Zak 1:17) Rē yīnga, Wēnnaam na kō tōnd kūun sēn yaa sōma, n yaool n tar daar n sāamde sūda? Ayo! Sūd me, d sā n ges Wēnnaam sēn naan tēngā to-to wā, pa sēn na n wa sāam ye.

WĒNNAAM SĒN NAAN TĒNGĀ BŪMB NING YĪNGĀ

Sūngr sebrā sēn be Biiblā pugē wā sōngda tōnd tu d bāng Wēnnaam sēn maag a yīng n naan tēngā to-to wā. B yeelame: "Tēngā ra yaa zaalem la vuuvugo, la lik ra luda ko-zulumse." B goma ko-zulums yelle. Sūd me koom sā n kae, vuum kae ye. (Sungre 1:2) Wēnnaam wa n yeelame tu "vēenem zīndi." (Sungre 1:3) Yuu wakat kāng la wīntoogā vēenem tors tēngā, tu rē tek bū vēenem be tēngā zugu. Rē poore, b yeelame tu Wēnnaam kūtame tu koomā tu naag taaba, tu tēn-koeeng zīndi, tu ko-kāsem me zīndi. (Sungre 1:9, 10) Wēnnaam leb n kūtame tu "mood . . . la tūs sēn ningd biis" bul n yi. (Sungre 1:12) Dēnd woto fāa yaa būmb nins sēn yaa tulae sēn na yul tu bōn-vuus buud toor-toor tōog n vuum tēngā zugā. Bōe yīng tu Wēnnaam maag a yīng n segl woto fāa?

No-rees a Ezai goma Wēnnaam yelle, n yeel woto: "Yaa bāmb n naan dūniyā. Bāmb yēbg-a lame. Bāmb ka naan-a t'a lebg zaalem ye. Bāmb naan-a lame tu neb zīnd a zugu." (Ezai 45:18) Dēnd yaa vēeneg tu Wēnnaam naana tēngā sēn na yul tu ninsaalb zīnd a zug wakat fāa yīnga.

Buko, ninsaalbā pa zāad tēngā sēn yaa Wēnnaam kūun sēn be yamleoogā sōma ye. Sā n pa b sēn sāamd-a bala. La Wēnnaam ket n datame tu ninsaalb vuum tēngā zug wakat sēn kōn sa. Ned a ye sēn zīnd pīnd wēndē wā yeelame: "Wēnnaam ka ninsaal n yagd ziri ye. Bāmb ka ninsaal n tekdi b noor ye. Bāmb sā n yeel tu b na n maana būmbu, b maandame." (Sōdbo 23:19) Wēnnaam pa na n bas tu ninsaalbā sāam tēngā fasū ye. Ka la bilfu, a na n pud n "sāama neb nins sēn sāamd dūniyā." –Wilgri 11:18.

NINSAALBĀ NA N SOOGA TĒNGĀ WAKAT SĒN KŌN SA

A Zezi Kirist sēn wa n sōsd ne nebā tāngā zugā, a yeelame: "Bark bee sū-maasem dāmbā zutu, tu bōe, bāmb na soog dūniyā." (Matue 5:5) Sōs-kāng pugē bala, a wilga sēn na n tū ne būmb ning tu tēngā sāoongā sa. A yeela a karen-biisā tu b puus tu Wēnnaam soolem wa, t'a raab maan dūniyā zug wa sēn maand saasē wā. Sūd me, yaa Wēnnaam soolmā sēn yaa goosneema sēn be saasē wā n na n wa kūt

Tēngā zug vuumā

Būmb a ye n maand tu ninsaalbā ne rūmsā sēn be tēngā zugā vuum sakdē, tu tūsā me ket n beē. Tūsā ne moodā kokda wīntoogā, tu ne rē maasem bū b kūtdē tu pems-yookā ne koomā b sēn fōogdā, n paas rūlsā sēn be tūsā pusē wā toeemd n lebgi pems-sōng la rūbdo. Ninsaalbā ne rūmsā vuusda pems-sōngā la b rūt rūbdā, n yaool n yiisd pems-yookā la būmb a taab tu tūsā ne moodā reegd rē. Maanda woto n yulemdē. Yaa bōn-kāngā sēn maandā n kūt tu ninsaalb la rūms ne tūs na n kell n zīnd tēngā zug wakat fāa wā.

Dēnd b sēn yeel Biiblā pugē tu Wēnnaam kūtame tu "dūniyā zīnd ne b yamā" yaa sūda. (Zeremi 10:12) Biibl-mit a ye sūd bee buum la a sēn yeel tu "tēngā zīs nins ninsaalbā sēn tōe n vuumtā sēn yaa to-to wā zemsa kēpu, tu ādem-biisā tōe n paam b sēn datā beenē."

tu Wēnnaam sēn naan tēngā būmb ning yīngā yu.
—Matue 6:10.

Wēnnaam togsda būmb nins sēn na n toeeme, a soolmā sā n wa wa. A yeelame: "Gese, mam maanda būmb fāa paalse." (Wilgri 21:5) Woto rat n yeelame tu Wēnnaam na n sāama tēngā n lebs n naan a to bi? Ayo. Bala Wēnnaam sēn naan tēngā to-to wā yaa sōma. A pa tar zang ye. Yaa neb nins sēn kut tu tēngā zug vuumdg yaa toogā, rat n yeel tu ninsaalbā sigls la b goosneemā rāmbā sēn 'sāamd tēngā' la Wēnnaam na n sāame. Wēnnaam na n ledg-b-la ne "yīngr-paalg la dūni-paalga." Woto rat n yeelame t'a na n kūtame tu tēngā pid ne neb sēn yaa sakdba, tu goosneem ning yē sēn lugl saasē wā soog-ba.—Wilgri 21:1.

Sēn na yul tu būmb nins fāa ninsaalbā sēn maand tu sāamd tēngā sa, Wēnnaam na n kūtame tu tēngā lebs n palme, tu būmb fāa leb a zīigē. Wēnnaam vēnega yul-gulsdā t'a bilg yē sēn na n maan to-to wā. A yeelame: "Yāmb wata dūniyā la y kōt-a-la koom wusgo, yāmb kōt-a-la arzegs wusgo." Zīigā sēn na n yu to-to wā, la sēn yuū fāa, Wēnnaam barkā yīnga, tēngā na n lebga arzāna, n sakd koodo.

—Yul Sōamyā 65:10-14.

A Pyarelal sēn yū ēnd naab a Mohandas Gandhi sekertērā yeelame t'a Mohandas Gandhi ra yeela woto: "Tēn-gāongā sēn kōt nebā būmb ninsā sekda ned fāa na paam sēn yaa tulae ne-a, la pa sekda ned

fāa na kāag n sam ye." Wēnnaam soolmā na n welga yellā a yēgrē wā, n kut tu ninsaalbā sūy tagsg meng teke. Wēnnaam no-rees a Ezai ra pīnd n togsame tu Wēnnaam soolmā sā n wa so tēngā, "wēng ne sāoong ka na n tol n le zīnd" tēngā zug bi nebā ne taab sūk ye. (Ezai 11:9) Rūndā-rūndā menga, neb buud toor-toor milyō-rāmb n zoe n zāmsd Biiblā, n bāngd Wēnnaam noyā. Nin-kāensā paamda zāmsgo, tu rē kut tu b nong Wēnnaam la b taabā, n yaa neb sēn mi beoogo, n zāad tēngā sōma, n pa sāamd tēn-gāongā ne weoogā, la b modgd n maand būmb fāa tu zemsd ne Naandā sēn dat tu tēngā yu to-to wā. B segenda b mens n na n wa tōog n vuumd arzāna pugē, tēngā zugu.—Koēg Soaba 12:13; Matue 22:37-39; Kolos rāmba 3:15.

Sungr sebrā pugē b sēn togs Wēnnaam sēn naan būmb ninsā, b yeela baasgē wā woto: "Wēnnaam yāa būmb nins fāa bāmb sēn naanā, la gese, a yaa sōma wusgo." (Sungre 1:31) Hakuka, Wēnnaam pa na n bas tu b sāam tēngā a sēn naan tu yaa sōma wā fasū ye. D sēn mi tu Wēnnaam a Zeova sēn yaa d Naand sēn nong-dā na n gesame tu būmb da wa sāam tēngā fasū wā kengda d pēlga. A yeelame: "Nin-turs na n sooga dūniyā la bāmb na n zīnda a zug wakat sēn ka seta." (Yul Sōamyā 37:29) Wēnd na kut tu y wa naag nin-kāensā, n paam n soog tēngā wakat sēn kōn sa. ■

Wēnnaam pa na n bas tu b sāam tēngā a sēn naan tu yaa sōma wā fasū ye

Bōe n kūt tū y kūs sūd tū y bee tūudum hakukā pugē?

*“Bī y tek y yamā n maneg-a zānga, sēn na yl n bāng tū
Wēnnāam daabā yaa sōma, sakda reegre, la zemsa zānga.”*

—ROM 12:2, MN.

WĒNNĀAM datame tū kiris-nebā kēng zabre, n ku tēns a taab neb bū? Yuum koabgā sēn loogā pugē, neb wusg sēn yet tū b yaa kiris-neb n ku b taab zab sasa. Katolikā taoor dāmb kēer puusa sodaas la b zab-teed yīnga, tū merka-rāmbā taoor dāmb sānda me maan woto. Dūni gill zabr a yiib-n-soabā sasa, neb sēn yet tū b yaa kiris-neb n ku taab wusgo.

2 A Zeova Kaset rāmbā manesem yū wān dūni gill zabr a yiib-n-soabā sasa? B pa kēes b toog zabrā pugē ye. Bōe yīnga? Pipi, b rūka a Zezi togs-n-taare, la b sak a zāmsgā. A yeela woto: “Yāmb sā n nong taaba, nebā fāa na n bāngame tū yāmb yaa mam karen-biisi.” (Zā 13:35) Sēn paase, b saka būmb ning tūm-tūmd a Poll sēn yeel Korēnt kiris-nebā.
—Karm-y 2 Korēnt dāmb 10:3, 4.

3 Kiris-neb hakukā sēn bas tu Biiblā wilgd-b sorā, kūtame tū b pa zāmsd zabre, la b pa kēesd b toog zabr pugē me ye. B

1. Katolik-rāmbā la merka-rāmbā taoor dāmb manesem mi n yaa wān zabr sasa?

2, 3. A Zeova Kaset rāmbā manesem yū wān dūni gill zabr a yiib-n-soabā la zab a taab sasa, la bōe yīnga?

Y NA N LEOKAME TL BŌE?

A Zeova Kaset rāmbā sēn pa kēesd b toog zabā posē wā kutame tū neb wusg kūs sūd ne bōe?

Bōe la a Zeova Kaset rāmbā maand koe-moonegā yīngā, tū neb wusg sak n deeg tū bāmb n yaa kiris-neb hakukā?

Bōe n kūt tū y kūs sūd tū y bee tūudum hakukā pugē?

sūur-kasetā pa sakd rē ye. Woto kūtame tu b nams bāmb tusa tēns kēer pusē. B yōga b kom-būs la b kāsem̄ba, pagb la rap n kēes bāens-roto, n modg kēer tu b tūm tūum-kēgemse, la b ku sānda menga. Yū woto nazi-rāmbā sēn wa n dīt naam Alemayn wā. Baa b sēn da namsd a Zeova Kaset rāmbā wusg Erop soolmē wā, b pa bas Rīungā koeegā mooneg ye. Baa b sēn kēes-b bāens-rotē wall kā de kōnsāntrasiō rāmb pusē, la b wuk kēer n toeem tēnsā, b kell n maana b sēn tōe n moon koeegā. A Zeova Kaset rāmbā pa toeem ye. Yuūmd 1994, Ruwānda rāmbā sēn wa n zabd taabā, a Zeova Kaset rāmb nins sēn be tēn-kāng pugē wā pa kēes b toog ye. Yū woto me Yugōslavi rāmbā sēn wa n zab taab n welg taab n lebg soolem toey-toeyā.

⁴ Dūniyā gill zugu, a Zeova Kaset rāmbā sēn pa kēesd b toog zabā pusē wā kūtame tu neb wusg sak n deeg tu b sūd nonga Wēnnaam la b taabā, la tu b yaa kiris-neb hakuka. Bōe me n kūt tu nebā kūs sūd t'a Zeova Kaset rāmbā n yaa kiris-neb hakukā?

B ZĀMSDA NEB BIIBLĀ DŪNIYĀ GILL ZUGU

⁵ A Zezi wilgame tu Wēnnaam Rīungā koeegā mooneg n tar yōod n yūd tūum a taabā. A tūumda sungr poor bilfu, a yāka karen-biis 12. Bāmb n da na n sung koeegā mooneg tu wa ta dūniyā tek fāa. Rē poore, a yāka karen-biis pis-yopoe me n zāms-b koeegā moonego. (Luk 6:13; 10:1) A Zezi wilg-b-la b sēn tōe n moon koe-noogā

4. A Zeova Kaset rāmbā sēn pa kēesd b toog zabā pusē wā kūtame tu neb wusg kūs sūd ne bōe?

5. Bōe n da yaa bōn-sāang ne a Zezi karen-biisā?

to-to. A yeel-b lame tu b moon zūf-rāmbā. La a wa n wilg-b lame tu b segd n moona bu-zēmsā neb me. A Zezi karen-biisā sēn da yaa zūf-rāmbā, bu-zēmsā neb mooneg ra yaa bōn-sāang ne-ba.—Tuū. 1:8.

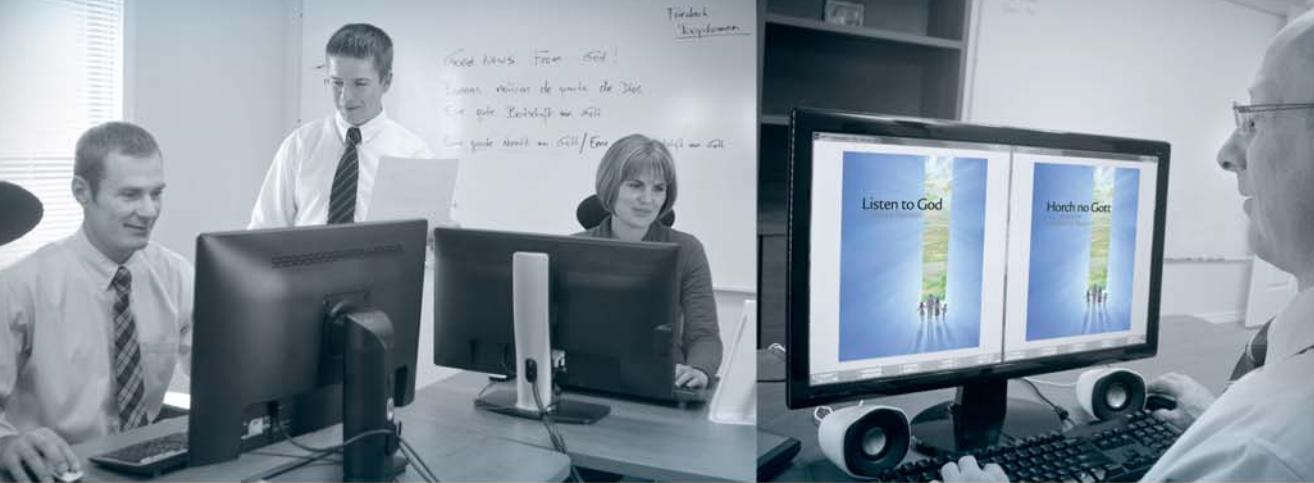
⁶ Pipi bu-zēng ned sēn pa kē bāong sēn lebg kiris-ned yū a Korney. A Zeova tūma tūm-tūmd a Pīeer t'a tu moon a Korney a zakē wā. Rē kūtame t'a bāng tu Wēnnaam nifē, buud pa be n yūd a to ye. A bāngame t'a Zeova raabā yaa tu buudā fāa neb wum koe-noogā la b sak-a. Rē n so t'a yeel a Korney ne a zakā rāmb tu b sak n deeg lisgu. (Tuū. 10:9-48) Rē tēka, a Pīeer ne a Zezi karen-biis a taabā singame n moond buudā fāa neba.

⁷ Rūndā-rūndā, a Zeova siglgā taoor lūtb siginda koe-moonegā la karen-biisā maaneg dūniyā gill zugu, la b teend tūum-kāens ne yēesem. A Zeova Kaset rāmbā sōor kolga milyō a nii. B moonda koeegā ne yēesem buud-goam 600 la zak pugē, tu buud-goam nins pusē b sēn moond koeegā sōor tar paasgo. Nebā mi a Zeova Kaset rāmbā, bala yaa bāmb bal n moond zak-zak la soay zutu. Wakat ninga b mi n tara taabl-dāmb n dogend b sebā ne buud-goam toor-toore.

⁸ A Zeova siglgā zāmsa neb 2900 la zak tu b lebgd Biiblā, la seb sēn tik Biiblā zug buud-goam toey-toey pusē. B lebgda tōnd sebā buud-goam kēer pusē, tu neb wusg pa mi meng tu buud-gom-kāens beeme ye. Wala makre, Espayn soolmē wā, a Zeova Kaset

6. Bōe n kūt t'a Pīeer bāng tu Wēnnaam nifē, buud pa be n yūd a to?

7, 8. Bōe la a Zeova Kaset rāmbā maand sēn na yū tu nebā wum koe-noogā? (Ges-y sōsgā singrē fotā.)

Neb nins sēn lebgd sēbā ba-alema buud-gomdā pugē wā
(Ges-y sull 10)

rāmbā lebgda sēb katalā buud-gomdā pugē. Yūumā noorā, katalā buud-gomdā paama pāng Valānse, Alikānte, Baleyaare, la Andoore. Rūndā-rūndā, neb milyō-rāmb n gomd katalā. A Zeova Kaset rāmbā lebgda sēb la b maand tigissā katalā buud-gomdā pugē tu noom nin-kāense.

9 A Zeova Kaset rāmbā lebgda b sēbā buud-goam a taab pugē me. Wala makre, Megsik soolmē wā, nebā gomda espayölle. La pa b buud-gomdā la rē ye. B tara buud-goam wusgo. A ye yaa maya buud-gomdā. Megsik filiyallā kutame tu sēn lebgd-b sēbā maya buud-gomdā pugē wā tu vi tēngā babg nebā sēn gomd buud-gom-kānga. Be, b tōe n sōsa ne neb sēn gomd maya buud-gomdā daar fāa. Woto kutame tu b lebgd sēbā tu maya-rāmbā wumd b vōor nana-nana. Ad makr a to: Nepall tēngā neb yūda milyō 29. B gomda na maan buud-goam 120. La nepali wā yaa neb milyō 10 la zak buud-gomde, tu neb a taab me wumd-a. Tōnd saam-biisā lebgda sēb nepali buud-gomdā pugē.

9, 10. Bōe n wilgd t'a Zeova Kaset rāmbā ratame tu nebā wum Rūngā koeeğā?

10 A Zeova siglā pa reemd ne Rūngā koeeğ d sēn moond dūniyā gill zugā ye. B sēn lebgd sēbā buud-goam wusg pugē woto wā wilgda rē. A Zeova Kaset rāmbā pūu seb-vāado, seb-biya, Gūusg Gasgā la Réveillez-vous ! milyō-rāmba. B pa koosd b sēbā ye. Yaa bāmb mens n kōt yamleoog kūun n teend sēbā yiisgu. B maanda wa a Zezi sēn yeelā. A yeela woto: "Yāmb deega zaalem, bū y kō zaalem."—Mat. 10:8.

11 A Zeova Kaset rāmbā kīsa sūd tu b bee tūudum hakukā pugē. Yaa rē la b sēn maand b sēn tōe tek n moond buud toey-toey nebā. B wusg basa būmb kēer baoobo, n zāms buud-gomde, la b zāms buud a taab neb minimd sēn na yūl n moon koeeğā. A Zeova Kaset rāmbā sēn moond dūniyā gill zug la b zāmsd nebā Biiblā, kutame tu neb wusg sak n deeg tu bāmb n yaa kiris-neb haktkā.

12 Yaa a Zeova Kaset rāmbā sēn kīs sūd tu b bee tūudum hakukā pugē wā la b sēn maand woto fāa wā. Bōe me n kut tu d tēed-n-taasā kīs sūd tu b bee

11, 12. A Zeova Kaset rāmbā sēn moond dūniyā gill zug la b zāmsd nebā Biiblā kutame tu neb wusg kīs sūd ne bōe?

Parague soolmē wā, nebā nonga sēbā b sēn lebg
ba-alema buud-gomdā pugē wā
(Ges-y sōsgā sungrē fotā me)

tūudum hakukā pugē?—**Karm-y Rom dāmb 14:17, 18.**

BÖE N KLT TL B KLS SLD TL B BEE TŪUDUM HAKUKĀ PUGĒ?

13 D tēed-n-taas n wilg būmb ning sēn kūt tu b kūs sūd tu b bee tūudum hakukā pugē wā. Makre, saam-biig a ye sēn sung n tūud a Zeova hal yuum wusg yeelame tu b sēn maand to-to tu tigimsā yaa yulemd a Zeova nifē wā nooma yē. A paasame: “Sēn wa n yaa ned ning n segd ne saglg wall kiblgu, b sagend-a lame, wall b kibl-a.” Böe la a Zeova nin-buiidā maand n ket n yaa yulem a nifē? B ned kam fāa modgdame n tūud Wēnnaam noyā sēn be Biiblā pugē wā, la a rukd a Zezi la a karen-biisā togs-n-taare. B svkā, ned sā n pa sak n na n tū no-kāense, b yiisd-a-la tigingā pugē. La bāmb rāmbā sōor paoodame. A Zeova Kaset rāmbā fāa la bal tūuda a Zeova noyā. Baa neb sēn da tūmd tūum-wēns toeemame, n

13. Böe la a Zeova nin-buiidā maand n ket n yulem a nifē?

tūud Wēnnaam noyā b vūmā nens fāa pusē.—**Karm-y 1 Korēnt dāmb 6:9-11.**

14 Biiblā wilgame tu kiris-ned sā n pa rat n sak n tū Wēnnaam noyā, b segd n yiis-a-la tigingā pugē. Zu-noogo, neb tusa b sēn da yiis teka yam, tu b lebg n deeg-b tigingā pugē. (**Karm-y 2 Korēnt dāmb 2:6-8.**) A Zeova Kaset rāmbā sēn tūud Biiblā noy wakat fāa wā kūtame tu b tigimsā yaa yulem Wēnnaam nifē. Kūtame me tu b kūs sūd tu yaa bāmb siglgā n tat Wēnnaam yam. Kiris-neb ne yuvrā taoor-dāmbā wusg basda b poorē dāmbā tu b maand b sēn date. La a Zeova Kaset rāmbā yē tūuda Wēnnaam noyā b vūmā nens fāa pusē. Woto kūtame tu neb wusg kūs sūd tu yaa a Zeova Kaset rāmbā n be tūudum hakukā pugē.

15 Būmb a taab me n kūt t'a Zeova Kaset rāmbā kūs sūd tu b bee tūudum hakukā pugē. Saam-biig a ye sēn tar yuum 54, la sēn sung a Zeova tūub a bi-buulmē wilgame tu yē tēebā yēbga būmb a tāab zugu: 1) Wēnnaam beeme, 2) Biiblā yaa Wēnnaam Gomde, la 3) yaa a Zeova Kaset rāmbā n maand Wēnnaam daabā rūndā-rūndā. A yeelame t'a sēn sung Biiblā zāmsgā teka, wakat fāa a lebgd n feesda bōn-kāensā b tāabā, n baood n bāng sā n sūd yaa wa yē sēn tēedā. A paasa woto: “Yuumd fāa, m yāta kaset sēn wilgd tu bōn-kāens sūd yaa sūda, tu m tēebā pāng paasdē, tu m maneg n kūs sūd tu tōnd n be tūudum hakukā pugē.”

16 Saam-bi-poak sēn tūmd tōnd

14. B sēn yiisd neb sānda tigingā pugē wā kūtame tu tigimsā yaa wān a Zeova nifē, la böe la nin-kāensā wusg maan-yā?

15. Böe n kūt tu saam-biig a ye kūs sūd t'a bee tūudum hakukā pugē?

16. Böe n kūt tu saam-bi-poak a ye kūs sūd t'a bee tūudum hakukā pugē?

biru-kāsengā sēn be Niuyorkā wilga būmb ning sēn kūt t'a kūs sūd tū yē bee tūudum hakukā pugē wā. A yeelame tū yaa a Zeova siglā bal n wilgd nebā Wēnnaam yūvrā sēn be Biiblā pugē na maan naoor tus a yopoe wā. Goam nins sēn be 2 Kibay 16:9 wā me kengda a raoodo. Be, b yeelame: "Zu-soabā nif geta dūniyā zīigā fāa n dat n sōng neb nins sēn dat Wēnnaam ne b sūyā fāa wā." A paasame tū būmb nins a sēn zāms Biiblā pugē wā sōng-a lame t'a bāng a sēn tōe n maan to-to n tū a Zeova ne a sūur fāa, n paam t'a sōng-a. Ad a sēn yeele: "Maam ne a Zeova zoodā yaa būmb sēn tar yōod wusg ne-ma. Sēn paase, m sūur yaa noog ne a Zezi sēn maand būmb nins sēn na yūl tū d bāng Wēnnaam sōma wā. Bāng-kāng nafda maam wusgo."

¹⁷ Saam-biig a ye sēn da pa tēed tū Wēnnaam beeme yeela woto: "Mam sā n get Wēnnaam sēn naan bōn-naandsā to-to wā, m neeme t'a sūd ratame tū ninsaalbā vūm yū noogo, la t'a pa na n bas-b tū b nams wakat fāa ye. Sēn paase, dūniyā neb tūvum-beedā tara paasgo, t'a Zeova nin-buiidā yē tēebā, b yēesmā la b nonglmā tar paasgo. Yaa a Zeova vūvusem sōngā bal n tōe n maan yel-solem-kāngā."

—Karm-y 1 Pteer 4:1-4.

¹⁸ Saam-biig a to sēn sing n tūud a Zeova hal sēn kaoos wilga būmb ning sēn kūt t'a kūs sūd tū bee tūudum hakukā pugē wā. A yeelame tū yē sēn zāms Biiblā yūvum wusg pugē wā, kūtame t'a kūs sūd tū Zeova Kaset rāmbā modgame n bāng pipi kiris-

¹⁷. Bōe la ned a ye sēn da pa tēed tū Wēnnaam beeme kūs sūd ne masā, la bōe yīngā?

¹⁸. Bōe n kūt tū saam-biis a yiibā kūs sūd tū b bee tūudum hakukā pugē? Yāmb tagsg yaa wān ne b sēn yeel būmb ningā?

nebā sēn da tūud Wēnnaam to-to wā, n dūkd b togs-n-taare. A paasa woto: "Mam toga soay n kēng zīis wusgo. Kūtame tū m bāng t'a Zeova Kaset rāmbā sēn be dūniyā gill zugā zemsda taaba. Būmb nins mam sēn zāms Biiblā pugē wā kūtame tū m neē tū m vūmā tara barka." B soka saam-biig sēn tar yūvum 60 la zak būmb ning sēn kūt t'a kūs sūd tū bee tūudum hakukā pugē, t'a gom a Zeova Kaset rāmbā sēn tēed a Zezi wā yelle. Ad a sēn yeela: "Tōnd maaga d yīng n zāms a Zezi vūmā la a koe-moonegā, m mi-a sōma. Ne a Zezi Kirist maasem, d remsa d vūmā n lebg Wēnnaam zo-rāmba. D miime tū yaa Kiristā sēn ki tū yū maoongā yīng la d paamfāagre. D miime me t'a vūvugame. Neb n maan kaset ne rē."

—Karm-y 1 Korēnt dāmb 15:3-8.

SÖNG-Y NEBĀ TL B BĀNG TŪUDUM HAKLKĀ

¹⁹ D sēn yaa kiris-neb hakukā, d nonga d taabā. Rē n so tū d rat n sōng-b tū b bāng tūudum hakukā. A Poll yeela a tēed-n-taasā sēn da be Rommā woto: "Fo sā n kūs Zu-soab a Zezi kaset ne f noore, la f tē f sūur pugē tū Wēnnaam vūvuga bāmba, fo na paam fāagre. Tū bōe, yaa ne sūur la ned tēed n paamf turlem, la yaa ne noor la a kūt kaset n paamfāagre." —Rom 10:9, 10.

²⁰ A Zeova Kaset rāmbā kūsa sūd tū b bee tūudum hakukā pugē. B miime tū b sēn paam n moond nebā Wēnnaam Rīungā koeegā yaa zu-zēkre. Woto wā, d sā n wa moond koeegā, bū d kūt tū nebā neē tū d sēn yet būmb ningā yita Biiblā pugē, la tū d kūsa sūd tū d bee tūudum hakukā pugē.

^{19, 20.} a) Bōe la a Poll yeel Rom tīgingā neba? b) Bōe la kiris-nebā fāa segd n maane?

D kell n tū Wēnnaam baa d sēn paamd ‘namsg wusgā’

“Yaa ne namsg wvsg la tōnd na n kē Wēnnaam soolem pvgē.”

—TUU. 14:22.

Y NA N LEOKAME TU BŌE?

Ānda n kut tu b namsd tōndo?

Wān to la d tōe n segl d mens
n tōog toog namsg sasa, wall
raood komsg sasa?

Keo-bug la sēn na n kell
n sak-b Wēnnaamā na n
paame?

B SĒN yeel tu d na n paama “namsg wusg” n yaool n paam
vūm sēn kōn sa wā linga tōnd bu? Ayo. D sēn sung
a Zeova tūubā kaoosame tu nan pa kaoos me, d miime tu
d sēn vu a Svutāan dūniyā pugē wā, d pa tōe n pa seg
zu-loees ye.—Wil. 12:12.

2 Ninsaalbā fāa sēn pa zems zāngā segda zu-loeese. La
zu-loe-kāens toor sēn ka be, kiris-nebā segda zu-loees a
taaba. (1 Kor. 10:13) Wala makre, d sēn sakd Wēnnaamā
kūtame tu b mi n namsd tōnd d tēebā yīnga. A Zezi
yeela a karen-biisā woto: “Tum-tumd ka yūd a zu-soab ye.
Bāmb sā n nams maam, b na n namsa yāmb me.” (Zā
15:20) Ānda n kut tu b namsd tōndo? Yaa a Svutāana.
Biiblā yeelame tā a gōoda wa “gigemd sēn kelemda,” n
baood n sāam wēn-sakdbā tēebo. (1 P̄e. 5:8) A maanda a
sēn tōe tek n dat tu d bas a Zeova. Bu d gom būmb sēn
paam tum-tumd a Poll yelle.

1. Bōe yīng tu kiris-nebā paamd ‘namsg wusgo’?
2. a) Zu-loees ninsaalbā fāa sēn segdā toor sēn ka be, zu-loe-
bug la kiris-nebā segda? (Ges-y fotā sēn be yīngrā.) b) Ānda n kut tu
b namsd tōndo, la wān to la d mi rē?

B NAMSA A POLL LISTR TĒNGĀ

³ A Poll sēn da sakd Wēnnaamā kūtame tu b nams-a naoor wusgo. (2 Kor. 11:23-27) Listr tēngē wā, a Poll kūtame tu rao sēn yaa pōor a rogmā tek yik n kēne. Woto yeesa tēngā neba, tu b tags t'a Poll ne a Barnabas yaa wēnnaam-dāmba, n da rat n kū maoong n kō-ba. La a Poll dāmb gudgb lame. Rē poor bilfu, zuuf-rāmbā tūudum taoor dāmb n wa Listri, n dōd a Poll la a Barnabase. Nin-buiidā tēe b ziri wā, n lob a Poll ne kug hal n wa tēed t'a kiime.—Tuv. 14:8-19.

⁴ A Poll ne a Barnabas kēnga Dērbe. La b wa n "lebg n leba Listr ne Ikoniom ne Āntios yesa." B tu "belsa karen-biisā n sagl bāmb tu b tall b tēeb kān-kāe. La b wilga bāmb yaa: 'Yaa ne namsg wusg la tōnd na n kē Wēnnaam soolem pugē.' " (Tuv. 14:21, 22) Ninā tōe n tagsame tu gom-kāensā pa zems ye. Bala, b sā n yeel ned t'a na n paama 'namsg wusgo,' tōe n waa ne yur lakae, pa kengd a raood ye. La bōe yīng tu b yeel t'a Poll ne a Barnabas 'belsa karen-biisā,' n wilg-b tu b na n paama namsg wusgo?

⁵ D sā n maag d yīng n karem a Poll goamā, d paamda sok-kāngā leoore. A pa yeel bal tu d segd n tōoga tōog namsg wusg taoor ye. A yeelame: 'Yaa ne namsg wusg la tōnd na n kē Wēnnaam soolem pugē.' Rēnd a Poll ratame tu b tags keoor ning wēnsakdbā sēn na n paamā yelle. Keo-kāng pa belgr ye. A Zezi yeela woto: 'Ned ning sēn na n tall a tēeb makr

-
- 3-5. a) Wān to la b nams a Poll Listr tēngā?
b) Bōe yīng tu d tōe n yeel t'a Poll sēn gom namsg yellā yuu belsg goama?

pugē hal tu wakat ta, a na paam fāagre.' —Mat. 10:22.

⁶ D sā n kell n sak Wēnnaam, d na n paama keoore. Sēn paam-b vuusem sōng zaeebā na n tu naaga a Zezi n du naam saasē, n pa le tōe n ki ye. A Zezi sēn boond b rāmb t'a 'piis a taabā' na n vuumda ne bāan wakat sēn kōn sa tēngā zugu. (Zā 10:16; 2 Pte. 3:13) La nand tu wakat kāng ta, d segda zu-loees wusg wa a Poll sēn yeelā. D na n goma zu-loees a yiib d sēn tōe n seg yelle.

B NA N NAMSA TŌND D TĒEBĀ YĪNGA

⁷ A Zezi yeela a karen-biisā woto: "Bāmb na n yōga yāmb n kēng buud zīsē, la b na n pāba yāmb ne kalwaas karen-dot pusē. Bāmb na n yōga yāmb n kēng guverneer dāmba la rīm-dāmb taoor mam yīnga." (Mark 13:9) Gom-kāensā wilgdame tu b na n namsa kiris-neb kēer b tēebā yīnga. Naoor wusgo, yaa tūudmā taoor-dāmb wall politikā taoor-dāmb n yaa sabab tu b namsd-ba. (Tuv. 5:27, 28) D le gom a Poll yelle. Baa a sēn da mi tu b na n nams-a-la a tēebā yīnga, a pa tol n yees ye.—Karm-y Tuum 20:22, 23.

⁸ A Poll pa yees namsg ning a Sūtāan sēn wat ne wā ye. A yeelame: "Mam ka tēed tu mam yōorā yaa bōn-kāseng ne maam ye. Mam sēn data, yaa tu mam we n tōog n baas būmb ning b sēn ning mam zug tu m maanā, la m maan tuumd ning

---

6. Keo-bug la sēn sakd-b Wēnnaamā na n paame?

7. Wān to la b mi n namsd kiris-neba?

8, 9. Wān to la a Poll wilg t'a sakda Wēnnaam ne a sūr fāa? Wān to la d tēed-naatas rukd a togs-n-taar rūndā-rūndā?

Zu-soab a Zezi sēn kō maam tu m togs Wēnnaam barkā koe-noogā." (Tvv. 20:24) Vēenega, baa a Poll sēn da mi tu namsg n gūud-a wā, a pa yees ye. A kell n talla raoodo. Sēn da pak-a n yūd yaa a we n kell n togs koe-noogā.

9 Rūndā-rūndā, d tēed-n-taas wusg n dūk a Poll togs-n-taare. Tēng a ye pugē, a Zeova Kaset rāmb n be bāens-rot na maan yūum 20, tu b pa tol n kao b buud meng ye. Bōe yīnga? Yaa b sēn pa sak n kēes b toog politikā yel pusē wā. Tēngā taoor dāmb pa sakd tu ned tu ges-ba, baa b zakā rāmb menga. B pāba kēere, la b kūt tu b paam namsg buud toor-toore.

10 Tēns a taab pusē, b mi n wa tiig n namsda tōnd saam-biisā. A buud sā n wa paam-y bu y ra yees ye. Tēeg-y-yā a Zozef yelle. B yōk-a lame n koos t'a lebg yamba, la a Zeova 'fāaga yē a namsgā fāa pugē.' (Tvv. 7:9, 10) A Zeova tōe n fāaga yāmb me. Tēeg-y tu "Zu-soabā miime tu fāag nin-sōmyā makr pugē." (2 Pte. 2:9) Bu y kell n teeg a Zeova, n kūs sud t'a tōe n kogla yāmb dūni-kāngā pugē, hal tu y wa paam n vuumd wakat sēn kōn sa a Rīungā naam sasa. A na n sōng-y lame tu y paam raood namsg sasa.—1 Pte. 5: 8, 9.

A SUUTĀAN MAANDA SULEM N DAT N KOMS D RAOODO

11 Zu-loeeg a to d sēn mi n segd yaa a Suutāan sēn maand sulem n dat n kombs d raoodā. Rē yaa toor ne b sēn mi n namsd tōnd d tēebā yīngā. D tōe n maka namsgā ne sa-kāseng sēn

---

10. Bōe yīng tu b sā n wa tiig n namsd tōnd bu d pa segd n yeesē?

11. Bōe yīng t'a Suutāan sulmā yaa toor ne b sēn mi n namsd tōnd d tēebā yīngā?

na n ni n lub y roog zīig pugē. La a Suutāan sulmā yaa wa mogd sēn na n svugd y roogā raad bilf-bilfu, hal t'a wa lūt. Tōe meng tu y sēn wat n na n bāng tu mogd n kē y roogā tu sāam n saame.

12 A Suutāan sēn dat yaa sāam yāmb ne a Zeova zoodā. A tōe n kūtame tu b nams yāmb y tēebā yīnga, wall a maan sulem n kombs y tēebā bilf-bilfu. A sulem ning sēn yaa wēng n yūd yaa a sēn mi n dat n kombs d raoodā. Tūm-tūmd a Poll meng wilgame tu yē mi n kombsa raoodo. (**Karm-y Rom dāmb 7:21-24.**) A Poll tēebā yaool n da tara pānga. Sēn paase, a ra naaga pipi kiris-nebā taoor-lūtbā sulli. Baasgo, a wa n kombsa raoodo, n yeel tu yē "yaa nimbaan-ned bala." Yaa a Poll pānkomsmā n kūt t'a ra tagsd woto. A ra rat n maana sēn yaa tūrg ne a sūur fāa, la pa wakat fāa la yaa nana ne-a ye. Y sā n kombsa raood n tagsdē tu y ka vōore, bu y tēeg t'a buud paama a Polle.

13 D tēed-n-taas wusg mi n kombsa raoodo, n kēnd ne yūr wall b tagsdē tu b pa tar yōod ye. Wala makre, saam-bi-poak sēn yaa so-pakd n tar yēesem wusg yeela woto: "Mam wae n lebqd n tēegda būmb m sēn maan tu pa sōma yelle, tu m sūurā sāamd wakat fāa. Mam sā n tēeg būmb nins fāa m sēn maan tu pa sōma wā yelle, m tagsdame tu ned pa tol n tōe n nong maama, la t'a Zeova meng pa nong maam ye."

---

12. a) A Suutāan sulem a ye la bugo, la bōe yīng t'a yaa wēng wusgo? **b)** Bōe n kūt t'a Poll kombs raoodo?

13, 14. a) Bōe n tōe n wa kūt tu ned sēn tūud a Zeova kombs raoodo? **b)** Anda n dat tu d kombs raoodo, la bōe yīnga?

14 Neb a taab me sēn tūud a Zeova ne yēesem mi n komsa raoodo. Būmb wusg n tōe n kut tu yū woto. Kēer pa nand b mense, wall b sūur sāamda ne b yelā sēn yaa to-to wā. (Yel. 15:15) Sānda nengē tōe n yaa bāag n kut tu b yam ka b menga. La sēn wa n yaa būmb ning n kut tu d tar tags-kēg me, d pa segd n yīm tu rē nooma a Sūtāan ye. Bōe yīng tu noom-a? A ratame tu d kombs raoodo, n bas a Zeova tūubu. A miime tu b zoe n kao a bvvdo, n dat tu yāmb me tags tu sēn maand ka ye. (Wil. 20:10) A Sūtāan sēn dat yaa a kēes-d rabeem, la a boog d yēesmā. A sēn mi n kut tu b nams tōnd d tēebā yīngā, wall a sēn maand sūlem n dat n kombs d raoodā, yaa sēn na yūl tu d bas a Zeova. Rē n so tu d fāa segd n kūs a Sūtāana, n da bas t'a belg-d ye.

15 Bu d kell n mao ne d pāng tek t'a Sūtāan da tōog-d ye. D tagsd keoorā yelle. A Poll yeela Korēnt kiris-nebā woto: "Tōnd ka tadgd ye. La baa tōnd yīn-kiidsā sā n sāame, tōnd sugā tara manegr daar fāa. Tu bōe, tōnd namsg sēn yaa bilf la sēn ka kaoosdā tūmda tōnd pūse, tu kō tōnd naam sēn yaa kāseng n yūda la sēn ka sēt ye." –2 Kor. 4:16, 17.

D SEGL D MENS TL TOOG NAN PA WA YE

16 Wa d sēn yā wā, a Sūtāan yaa sūlem soaba. (Ef. 6:11) Rē n so tu d ned kam fāa segd n tū 1 P̄leer 5:9 saglgā. A yeelame: "Bu y kūs [a Sūtāan] n yals kān-kāe tēeb pūgē." Rē baoodame tu d

15. Wān to la d tōe n wilg tu d pa na n tol n bas t'a Sūtāan tōog-do?

16 Bōe yīng tu d segd n segl d mens masā tēka?

Kom-būs la kāsembe segenda b mens n gomd b tēebā yelle (Ges-y sull 16)

segl d mens *masā* tek n maand sēn yaa turga. D rūk makre. Sodaasā segenda b mens wakat fāa, baa zabr sā n ka be. Yaa woto me ne a Zeova nin-buiidā. D pa mi zu-loees nins a Sūtāan ne a poorē dāmbā sēn na n wa ne wā ye. Rēnd d segd n segla d mens sōma nand tu zu-loeg wa. Tūm-tūmd a Poll yeela Korēnt kiris-nebā woto: “Bu y fees yāmb mens n ges yāmb sā n bee tēeb pugē. Mak-y yāmb mens n gese.”

—2 Kor. 13:5.

17 Y sā n dat n tū a Poll saglgā, y tōe n soka y meng woto: ‘Mam wūngda ne pūvsg bu? Neb a taab sā n wa pēgd-m tu m maan wēnga, m wilgdamē tu m sakda Wēnnaam n yūd ninsaal bu? M kēnda tigissā n pa vaandē bu? Mam gomda m tēebā yell n pa zoet yānd bu? M kōta m tēed-n-taasā sugr wa m sēn dat tu bāmb me kō-m sugrā bu? M sakda tigingā kāsem-dāmba, la sēn lūt-b taoor a Zeova siglgā pugē wā bu?’

18 Dūniyā neb modgdame n dat tu d yū wa bāmba. Kom-būs wūsg sēn yaa kiris-neb gomda b tēebā yell ne raood lekollē wā. B maanda woto n pa zoet yānde, wall n pa yēsde ye. Bōe n sōngd-ba? B tūuda sagls sēn be *Gūusg Gasgā* la Réveillez-vous! wā pugē. Wala makre, yūvmd 2013 sig-noy pipi daar *Gūusg Gasgā* neng 10 wilga bi-bug sēn tōe n maan to-to n sōs ne a karen-bitaag n pa yēs ye. B wilgame t'a tōe n sok-a-la sogsg sēn na n kūt t'a tagse. Roagdbā me segd n wilga b kambā b sēn tōe n maan to-to n gom b tēebā yell lekollē wā.

17-19. a) Wān to la d tōe n fees d mense?
b) Bōe n tōe n sōng kom-būsā tu b segl b mens n gom b tēebā yell lekollē wā?

19 La pa wakat fāa la yaa nana tu d gom d tēebā yelle, wall d maan būmb a taab a Zeova sēn dat tu d maan ye. Wala makre, d sā n tūm n sig zaabr ne yaamse, yul n kēng tigsgā baooda modgre. Tōe n mi n yū toog me tu d yik yibeoog n yi koe-moonegā. La tēeg-y tu y sā n minim n maand bōn-kāensā, y segenda y mense, tu zu-loees sā n wa wa bu y yals kān-kāe tēeb pugē.

20 A Sūtāan sā n wa maand sūlem n dat n koms d raoodo, bōe la d tōe n maan t'a ra tōog-do? Būmb a ye d sēn tōe n maan yaa d bugs a Zezi sēn ki tu yū maoongā zugu. Yaa woto la tūm-tūmd a Poll maan-yā. A ra mi n tagsdame t'a yaa nimbāan ned bala. La a ra miime me tu Kirist sēn ki wā, yaa yel-wēn-maandb wa yē yīnga, pa neb sēn zems zāng yīng ye. A yeela woto: ‘Mam vū Wēnnaam Biigā tēeb yīnga, bāmb sēn nong *maam* n kō bāmb meng *mam* yīngā.’ (Gal. 2:20) Vēenega, a Poll ra kūsa sūd t'a Zezi sēn ki wā yaa yē me yīnga.

21 Yāmb sā n kūs sūd t'a Zezi sēn ki wā yaa *yāmb* me yīnga, na n naf-y-la wūsgo. La woto pa rat n yeel tu ned pa na n tol le koms raood ye. A Sūtāan na n kell n maana sūlem n koms kēer raood hal n tāag dūniyā saabo. La tēeg-y tu yaa sēn na n kell n sak-b Wēnnaamā n na n paam keoorā. Wakat ning Wēnnaam Rīungā sēn na n kut tu laafū zīnd tēngā zug la a kut tu wēn-sakdbā zems zāngā kolgdame. Bu d maan d sēn tōe fāa n wa kē Wēnnaam soolmā pugē, baa sēn na n yū ne namsg wūsgā.

20, 21. a) D sā n bugs a Zezi maoongā zugu, wān to la tōe n sōng-d tu d ra koms raoodo?
b) Bōe la d rat n maan ne d sūur fāa?

Roagdba, sōng-y y kambā tu b būls b tēebā

"Bāng f rūm-bōoneg sā n bee laafti bī b sā n ka keem, ges b yelle."

—YEL. 27:23, SEBR SÔNGO.

PÍND WĒNDĒ Israyellā pugē, pe-kuumbā tuvmd ra yaa toogo. B ra mi n bee yung tuvg la waood wakate. Sēn paase, b ra segd n kogla b piisā tu we-rūms wall wagda ra yōg ye. Wakat fāa, b ra gūusda b piisā, t'a ye sā n lūl bāag wall a sā n pogl bū b tūp-a. Pe-bī wā yell la b ra get n yūda. Bala, b pāngā pa ta pe-bēdā ye.—Sung. 33:13.

2 Kiris-neb nins sēn tar kambā wōnda pe-kuumba, n segd n maan wa bāmba. B segd n wuba b kambā "ne Zu-soabā saglg la a zāmsgo." (Ef. 6:4) Woto pa nana ye. Bala, kambā segda neb sēn dat tu b maan būmb kēer sēn pa zems ne a Zeova raabā. Rē toor sēn ka be, kambā me sēn pa zems zāngā, b mi n tara tūls-wēnse. (2 Tūm. 2:22; 1 Zā 2:16) Y sā n tara kamba, wān to la y tōe n sōng-ba? D na n goma būmb a tāab yelle: 1) bao-y n bāng-y-ba, 2) zāms-y-ba, la 3) wilg-y-b sore.

1, 2. a) Bōe la pe-kuum segd n maan n ges a piis yelle? b) Bōe yīng tu d tōe n yeel tu roagdbā yaa wa pe-kuumba?

Y NA N LEOKAME TU BŌE?

Bōe yīng tu d tōe n yeel tu roagdbā yaa wa pe-kuumba?

Wān to la roagdbā tōe n zāms b kambā?

Bōe la kom-būls yeel n wilg tu zak pugē Biibl zāmsgā nafd-b lame?

BAO-Y N BĀNG-Y KAMBĀ SŌMA

³ Pe-kūm-sōng maagda a yīng n get a piisā, sēn na yul t' a ye sā n pa keeme, bū a bānge. Biiblā yeelame: "Bāng f rūm-bōoneg sā n bee laafū bū b sā n ka keem, ges b yelle." (Yel. 27:23, *Sebr Sōngo*) Y segd n maana woto ne y kambā. Rē baoodame tu y bāng b sēn maand būmb ninsā, b sēn get yēlā to-to, la būmb nins sēn namsd-bā. Wān to la y tōe n maan dē? Y segd n sōsda ne y kambā wakat fāa.

⁴ Roagdb kēer mikame tu b kambā sā n wa butē, lebgda toog tu b sōs ne-ba. Kom-būls sānda pa rat n togs b tagsgo, wall būmb sēn namsd-b ye. Sā n yaa woto ne yāmb kambā, bōe la y tōe n maane? Ra tags-y tu yaa tulae tu y zīndg y biiga, tu y gom būmb sēn pak-y yell n kaoos ye. Y tōe n tūnuga ne segb buud toor-toor n sōs ne-a. (Tōo. 6:6, 7) Bao-y weer n naag taab n maan būmb kēere. Wala makre, y tōe n yi n gōo ne taaba, n naag taab n deem wall y bao tūum-bil tu y naag taab n tume. Woto tōe n sōngame tu y biigā sak n togs yāmb sēn be a sūrē wā n pa yees ye.

⁵ Y sā n maan woto fāa tu y biigā ket n pa rat n pelg a pug n sōs ne-yā, y maanda wāna? Ad būmb y sēn tōe n maane: Wall tu y sok y bi-pugl sogs n dat n bāng zu-loees nins a sēn seg daara tōre, pa rē bū a sēn maan būmb ninsā, togs-y-yā-a zu-loees nins yāmb sēn segā, la būmb nins y sēn maane. Rē tōe n kūtame t'a sak n togs yāmb

---

3. Bōe la roagdbā tōe n maan n bāng b kambā sōma?

4, 5. a) Wān to la roagdbā tōe n maan tu b kambā sak n pelg b pus n sōs ne-ba? (Ges-y sōsgā sungrē fotā.) b) Bōe la y maan tu y kambā sōsda ne-y nana-nana?

sēn yu to-to ne yē me. Y tōe n dat n bānga a tagsg sēn yaa a soab būmb ning zug me. Wala makre, sūgaar yūub wall wagdem. Y tōe n sok-a-la woto: 'Fo mii neb sēn yūud sūgaar wall sēn zuud bū? La fo zo-rāmbā tagsg yaa wān ne rē?' Sēn na n baase, sok-y-yā-a woto: 'B sā n yeel tu fo sagl f zo-rāmbā, bōe la f na n yeel-ba?'

⁶ Y sā n dat tu y kambā pelgd b pus n sōsda ne-yā, y segd n yu ned pēnegr sēn yaa nana. Kambā sā n neē tu wakat fāa y pa tar sēk n sōsda ne-ba, tōe n kūtame tu b pa rat n togs-y b zu-loees ye. La bōe la y tōe n maan tu b neē tu y pēnegr yaa nana? Y sā n yeel y kambā tu b sēn dat wakat ning fāa b tōe n wa sōsa ne yāmba, pa sek ye. Y segd n kūtame tu b ne vēnegr tu b sā n wa togs-y b zu-loeesga, y pa na n yik y sūur ye. Sēn paase, b segd n bāngame tu b zu-loeesā paka yāmb me. Roagdb wūsg kōta mak-sōng zī-kāng weengē. Yuum 19 bi-pugl sēn boond t'a Kayla yeela woto: "M tōe n sōsa ne m baaba, n togs-a būmb ning fāa m sēn date. A pa kūvqd m goama, wall a ning-m taal ye. A kelgd-m lame, n kōt-m sagls sēn yaa sōma wakat fāa."

⁷ Y tōe n wa rat n sōsa ne y biiga, n gom būmb sēn pa reem yelle. Wala makre, rolemd yelle. Sā n wa yaa woto bū y gūus n da gom rē sēn wat ne zu-loees ninsā yell bal ye. Y biig sā n dat saglse, tu yāmb wilg-a būmb nins a sēn pa segd n maanā bala, a sūur pa na n yu noog ye. A pa na n le wa baood sagls

---

6. Bōe la y tōe n maan tu y kambā neē tu y pēnegr yaa nana?

7. a) Roagd sā n dat n sōs ne a biig n gom rolemd yelle, wall būmb a to sēn pa reem yelle, a segd n gūusa ne bōe? b) Bōe la roagdb tōe n maan n sāam b kambā sūy n pa bānge?

Kelg-y kambā, n BĀNG-B sōma
(Ges-y sull a 3-9)

ZĀMS-Y kambā sōma
(Ges-y sull 10-12)

WILG-Y y kambā sore
(Ges-y sull 13-18)

yāmb nengē ye. (**Karm-y Kolos rāmb 3:21.**) Saam-bi-poak yūv sēn boond t'a Emili yeela woto: "Mam roagdbā sā n wa gomd rolemd yell ne maam, b pa gomd zu-loees nins rē sēn tōe n wa ne wā yell bal ye. B wilgdame tu bao n bāng ned sēn na yul n kē kāadem ne-a yaa sū-noog būmbu. Rē kutame tu m tōe n gom ne-b rolemdā yell n pa yees ye. M pud n yāka yam tu rao sā n wa ro-ma, m pa na n solg-b ye. M na n togs-b lame."

8 Y sā n maagd y yīng n kelgd y kambā, y wilgdame tu y ratame tu b sōsd ne-yā. (**Karm-y Zak 1:19.**) A Katia yaa pag sēn yaa a ye n wubd a biiga. A yeelame: "Mam da pa mi n maagd m yīng n kelgd m bi-puglā ye. A sā n sung goama, m kuugd-a lame. M mi n yaa wūsg n pa rat n kelg-a, wall yaa goamā bal la m pa rata." Masā, a toeemame t'a bi-puglā me toeeme, tu b tōe n sōs ne taab tu noome.

9 Yū woto me ne rao sēn boond t'a Ronald ne a bi-pugla. A yeelame:

8, 9. a) Y sā n maagd y yīng n kelgd y biiga, wān to la tōe n naf y yiibā fāa? b) Yāmb sēn maagd y yīng n kelgd y kambā, wān to la naf yāmba?

"Daar a ye, mam bi-puglā yeela maam tu yē yāa bi-ribl lekollē wā n nongē. A gomdā yika m sūurā wūsgo. La m tagsa a Zeova sēn maand sū-mar ne neb nins sēn tūud-a wā yelle, n bāng tu yuta sōma tu m bas tu m bi-puglā togs būmb ning sēn be a sūurē wā, tu m yaool n sagl-a. M sēn maan woto wā yū-m-la noogo. Rē n yū pipi mam sēn bāng sēn be a sūurē. A sēn gom n se wā, m bānga m sēn tōe n leuk-a ne bugsem to-to. A saka m saglsā nana-nana, hal tu ling-ma. A yeelame t'a na n maana a sēn tōe fāa n toeeme." Y sā n minim n sōsd ne y kambā, y tōe n bānga sēn be b sūurē wā. Rē, y na n tōog n sōng-b lame tu b yāk yam sēn yaa sōma.*

ZĀMS-Y Y KAMBĀ

10 Pe-kuum fāa miime tu pesg tōe n menemame. Pesg tōe n yāa yamd n lak n bas a taabā n tu wābe, n kell n tū rē n zāag bilf-bilf n wa meneme. Woto

* Y tōe n gesa yūvmd 2013 sig-noy kiuug pipi daař *Gūusg Gasgā* neng 22-26, n paam sagls a taaba.

10, 11. Bōe la y tōe n maan n sōng y kambā tu b ra bas sūdā sore?

me, biig sā n tar tūud-n-ta-wēns wall a reemd reem-yoodo, a basda sūdā sor bilf-bilfu. (Yel. 13:20) Bōe la y tōe n maan n sōng y kambā zī-kāng weengē?

11 Y sā n wa yā būmb y kambā sēn segd n maneg bū y ra bas tu kaoos tu y yaool n sōng-b ye. Sōng-b tu b būls zug-sōma nins b sēn tarā me. (2 Pie. 1:5-8) Zak pugē Biibl zāmsgā tōe n sōng-y lame tu y maan rē sōma. Yuūmd 2008 zī-likr kiuugā Rīungā Tvvmd sebr yeela woto: "A Zeova gūudame tu zak soab fāa modg n zāmsd Biiblā sōma ne a zakā rāmb la a puusd ne-b wakat fāa n da vaandē ye." Yāmb tūnugda ne zak pugē Biibl zāmsgā n zāmsd y kambā sōma bū? Kūs-y sūd tu y kambā nanda modgr ning y sēn maand n sōngd-b tu b tēebā butē wā.—Mat. 4:4; Fil. 1:10.

12 Pug-sad yvur sēn boond t'a Larisa wilga zak pugē Biibl zāmsgā sēn na bāmb zakā rāmb to-to, n yeele: "D fāa sēn mi n naag taab n zī n sōsdā nooma maam wusgo. D maanda būmb wusg d sēn pa na n tol n yīm ye. Sēn paase, d neeme tu d zems-n-taarā paasdame. M baaba maanda zak pugē Biibl zāmsgā n pa vaandē ye. Mam sēn ne t'a pa reemd ne Biiblā zāmsgā kengda m daoodo, la kūt tu ma-me pa reemd ne rē ye." A paasame t'a ba wā sēn lūt taoor n sōngd bāmb tu b tēebā pāng paasdē wā kūtame t'a waoogd-a. Pug-sad a to yvur sēn boond t'a Brittnay yeela woto: "Zak pugē Biibl zāmsgā kūtame tu m maneg n nong m

12. a) Bōe la kom-būs yeel n wilg tu zak pugē Biibl zāmsgā nafd-b lame? (Y tōe n gesa zī-gūbr ning gom-zug sēn yaa: "B sūur noomame" wā me.) b) Wān to la zak pugē Biibl zāmsgā naf yāmba?

roagdbā. Sōnga maam tu m bāng tu b ratame tu m togs-b m zu-loeese, la tu mam zu-loeesā pak-b lame. Kutame tu tōnd zakā rāmb zemsd taab sōma." Roagdbā sēn dat yaa b sōng b kambā tu b nong a Zeova. Zak pugē Biibl zāmsgā tōe n sōng-b-la wusg zī-kāng weengē.*

WILG-Y Y KAMBĀ SORE

13 Pe-kūm tara rasaar n lekd a piisā, la a kogend-ba. A sēn dat yaa a tall-b n kēng zīs 'sēn tar yam-maasa.' (Eze. 34:13, 14) Roagdbā sēn dat būmb ningā wōnda woto. B rat n sōnga b kambā tu b tū a Zeova. B ratame tu b kambā ruk yūl-gūlsdā togs-n-taare. A yeelame: "Mam Wēnnaam, mam dat n maana yāmb daabo. La yāmb tōog bee mam sūur pugē." (Yuūl 40:9) Biig sā n wa tōe n tags woto, a na n dūka a meng n kō a Zeova n deeg lisgu. La yaa a sēn wat n wūm yēlā vōor sōma n dat n tū a Zeova ne a sūur fāa la a na n yāk yam n maand dē.

14 La y sā n getē tu y kambā tēebā pa bīte, wall b maanda sāmb-sāmb ne a Zeova Kaset rāmbā sēn tēed būmb ninsā, y maanda wāna? Sōng-y-b tu b tags būmb nins a Zeova sēn maan tōnd yīngā zugu. Rē la b na n nan bōn-kāense, la b nong a Zeova ne b sūur fāa. (Wil. 4:11) Woto, b na n wa tōog n yāka yam n tū a Zeova.

* Y tōe n gesa yuūmd 2009 zī-likr kiuug pipi daa Gūusg Gasgā neng 29-31, n karem sōsg ning gom-zug sēn yaa: "Biiblā zāmsg yaa tulae zakā rāmb pōsb yīngā!"

13. Bōe n na n kūt tu biig yāk yam n tū a Zeova?

14, 15. a) Bōe la roagdb nins sēn yaa kiris-nebā rata? b) Bōe n tōe n kūt tu biig maan sāmb-sāmb ne Biiblā sēn yetā?

B SŪUR NOOMAME

15 La nananda, y kambā sā n maand sāmb-sāmb ne Biiblā sēn yetā, bōe la y tōe n maane? Wān to la y tōe n sōng-b tu b bāng t'a Zeova tūubā n wat ne bark masā, la wakat sēn kōn sa yīnga? Bao-y n bāng-y būmb ning sēn kūt tu b maand sāmb-sāmbā. Wala makre, yaa Biiblā sēn yet būmb ningā la y biigā pa kūs sūd ne bu, bu a yeesdame n pa rat n gom a tēebā yell ne kamb a taaba? A maanda sāmb-sāmb ne Wēnnaam noyā tūub sā n sūd nafdame bu, bu yaa rē sēn kūt t'a taabā pa nong a zīigē, wall b kis-a yīnga?

16 La baa sēn yaa a soaba, y tōe n sōnga y kambā tu b bas sāmb-sāmbā. Roagdb wusg sogsa b kambā sogsg sēn kūt tu b tagse, tu sōng-ba. Wala makre, y tōe n soka y biigā woto: "Fo tagsdame tu yu kiris-ned yaa nana bu, bu yaa toogo? Bark bu s la kiris-nebā paamd-a? Bōe n kūt tu yu kiris-ned pa nana? F sā n mak rē ne bark nins d sēn paam rūndā-rūndā, la d sēn na n paam beoogā, fo tagsg yaa wāna?" Y sā n na n sok y biigā soggs-kāensā buudu, bu y maan ne bugsem la y gūus tu ra wa yaa wa y ningd-a-la taal ye. Y tōe n tika Mark 10:29, 30 goamā zug me n sōse. Kom-buus kēer mi n baoo sebr n guls b sēn tagsde. Neng a ye, b gulsda bark nins b sēn paamd b sēn yaa kiris-neba, tu neng a to bu b gulsd būmb nins sēn kūt tu yu kiris-ned yaa toogā. Y sā n kūt tu y kambā maan woto, y tōe n bāng a b zu-loeesā, tu y naag taab n bao b tūm. D sā n segd n zāmsa Biiblā yetame sebrā, la "Wēnnaam nonglmā" sebr ne d Biibl karen-biisā, pa zems tu d maan woto ne d kambā me sūda? Y zāmsda y kambā seb-kāens bu?

16, 17. Bōe la roagdbā tōe n maan n sōng b kambā tu b yāk yam n tū a Zeova?

Kom-buus a yiib n wilg zak pugē Biibl zāmsgā sēn nafd bāmb to-to, n yeele:

"Zak pugē Biibl zāmsgā sōngdame tu yāmb ne y zakā rāmb nong taaba, la y nong a Zeova me. Sōngdame tu y bāng y sēn yaa ned ning buudu, la y zoodā ne a Zeova pāng sēn yaa to-to. Y bāngda zīis nins y sēn segd n manegā me."

"Zak pugē Biibl zāmsgā sasa, d tōe n togsa d tagsg n pa yees ye. Wakat kānga, d yīmda d zu-loeesā n tagsd tōnd ne a Zeova zoodā yell bala. Pīndā, d ra pa tar zak pugē Biibl zāmsgā ye. La masā, d sēn tōe n maan-a wā sūd yaa bark tēkē!"

17 Y kambā sā n wa bu, yaa bāmb n segd n yāk b sā n na n tū a Zeova bu b pa na n tū-a. B pa na n yāk yam n tū a Zeova yāmb sēn tūud-a wā yīng ye. Yaa bāmb n segd n bao a Zeova zoodo. (Yel. 3:1, 2) La y biigā sā n pa baood a Zeova zoodo, y na n maana wāna? Yeel-y-yā-a t'a sok a meng soggs-kāensā: "Bōe n kūt tu mam miē tu Wēnnaam sūd beeme? Bōe n wilgd tu mam yell paka a Zeova? M kīsa sūd tu mam sā n tū a Zeova noyā, na n nafa maam bu?" Sōng-y y kambā, la y wilg-b sor ne sū-mare. Sōng-y-b tu b bāng tu yaa b sā n tū a Zeova bal la b vūlmā na n tall barka.—Rom 12:2.

18 Kiris-nebā fāa rat n dūka a Zeova sēn yaa pe-kūm-kāsengā togs-n-taare. (Ef. 5:1; 1 Pie. 2:25) Sēn yūd fāa, roagdbā segd n bāng a b kambā sōma. B segd n wilg-b-la sore, sēn na yul tu b wa paam bark nins Wēnnaam sēn pūlmā. Woto wā, bu y maan y sēn tōe tek n sōng y kambā tu b buus b tēebā.

18. Wān to la roagdbā tōe n dūka a Zeova sēn yaa d pe-kūm-kāsengā togs-n-taare?

Yaoolem be sēn na n sāam yaa kūum

“Yaoolem beyā sēn na n sāam yaa kūum.”

—1 KOR. 15:26.

Y NA N LEOKAME TU BŌE?

No-bug la Wēnnaam kō a
Ādem tu wilgdē t'a nong-a
lame?

Sunga wān tu ninsaalbā
kiidē?

Wakat bug la “yaoolem bayā”
sēn yaa kūumā na n sāame?

WĒNNAAAM sēn wa n naan a Ādem ne a Ēevā tu b ra pa tar be baa a yembr ye. B ra zemsa zānga, n vū arzānā pugē. B ra yaa b Naandā kamba, n tar zood sōma ne-a. (Sung. 2:7-9; Luk 3:38) Wēnnaam kō-b-la tūvmd sēn tar yōod wusgo. (**Karm-y Sung 1:28.**) Ra na n kaoosa bilf tu b yaool n “rog kamb n pid dūniyā la b tōog-a.” La sēn na yul n ‘soog rūms nins fāa sēn kēnd dūniyā zugā,’ a Ādem ne a Ēev ra segd n vūmda wakat sēn kōn sa. B ra tōe n sooga rūmsā wakat sēn kōn sa yīnga.

2 La rūndā-rūndā, yelā yaa toor fast. Būmb wusg n kūt tu ninsaalbā pa tōe n paam sū-noog hakük ye. Bōn-kāens svka, sēn yaa-a wēng n yūd yaa kūumā. La sunga wān tu wa yaa woto? Bōe la Wēnnaam na n maan n sāam bōn-kāens fāa? Sogs-kāensā leoor bee Biiblā pugē. D na n goma rē yell masā.

1, 2. Sungē wā, a Ādem ne a Ēev vūmā ra yaa wāna, la rē wata ne sogs-buse?

WĒNNAAM KŌO NOOR SĒN WILGD T'A NONG-B LAME

3 Baa a Ādem ne a Εev sēn da tōe n vuumde wakat sēn kōn sa wā, būmb keer la b ra segd n maan n tōog n ket n vuya. Wala makre, b ra segd n vuusdame, n yūud koom, n dūtē la b goē. La sēn yuūd fāa, b ra segd n kell n talla zood ne a Zeova sēn yaa b Naandā. (Tōo. 8:3) Yaa b sā n da sak a Zeova sor-wilgr la b na n kell n vuumde. A Zeova ra mii rē. Nand t'a naana a Εeve, a yeela a Ādem woto: "Fo tōe n yāgsa tuūsā fāa sēn be zēeda zīigē wā biis n dū, la ra sak n yāk sōma ne wēng bāngr tuūgā biis n dū ye. Tū bōe, fo sā n dū a biisā daare, fo sūd na n kiime."—Sung. 2:16, 17.

4 Wēnnaam naana "sōma ne wēng bāngr tuūgā" sēn na yul tu ninsaalbā bāng tu yaa yē n segd n wilg-b sor sōma ne wēngā wēengē. A naana a Ādem a meng wōnego, n kō-a sūur-kaset me. Rēnd a Ādem ra tōe n bānga sēn yaa sōma n bak ne sēn yaa wēnga. A Ādem ne a Εev sā n da yāt tuūgā, b tēegdame t'a Zeova sor-wilgr yaa tulae ne-b wakat fāa. B sā n yāk tuūgā biis n dū, yaa wa b sēn yet Wēnnaam tu b pa rat t'a yū b naab ye. Woto ra na n waa ne zu-loees sēn na n nams bāmb ne b kambā la b yagensā. Wēnnaam sēn yeel tu b sā n dū tuūgā bilā b na n kiime wā, wilgdame tu pa reem yell ye.

SLNGA WĀN TU NINSAALBĀ KIIDĒ?

5 A Ādem togsa a Εev noor ning

- 3, 4.** No-bug la Wēnnaam kō a Ādem ne a Εeve? b) Bōe yīng tu b ra segd n sak no-kāngā?
5. Sunga wān t'a Ādem ne a Εev wa kūs Wēnnaam?

a Zeova sēn kō wā. A Εev ra mii noorā sōma. Bala, a sēn wa n gomd ne waafā, a lebs n togsa no-kāngā. (Sung. 3:1-3) Yaa a Sūtāan sēn yaa malekā n tūnug ne waafā n gom ne-a. Maleg-kāng basame tu wuk-m-meng la soog-m-meng yam kē-a. (Ges-y Zak 1:14, 15.) Sēn na yul n paam būmb ning a sēn datā, a rōda Wēnnaam n yeel t'a yaga ziri. A yeela a Εev t'a sā n kūs Wēnnaam, a pa na n ki ye. A na n lebga wa Wēnnaam. (Sung. 3:4, 5) A Εev tē a goama, n soog a meng n yāk tuūgā bil n dū, la a yāk n kō a Ādem tu yē me ri. (Sung. 3:6, 17) A Sūtāan tōog n belga pagā. (**Karm-y 1 Tūmote 2:14.**) A Ādem ra miime t'a pa segd n dū tuūgā bil ye. Baasgo, a 'saka a pagā noore.' Baa waafā sēn maan wa a baooda a Εev neerā, a soab ning sēn tūnug ne waafā n gom ne-a wā pa zoe a nimbaaneg ye. A ra mii kūsgā sēn na n wa ne zu-loees ninsā.

6 A Ādem ne a Εev kūsa b Naand a Zeova sēn da kō-b būmb fāa wā. Yaa vēeneg tu hal yellā sungrē, a Zeova ra neeme. (1 Kib. 28:9; **karm-y Yelbūn 15:3.**) La a basa a Ādem, a Εev la a Sūtāan tu b wilg b sā n nonga yē bū b pa nong-a. A sēn yaa b Ba wā yīnga, sāmbg ka be tu b manesmā sāama a sūuri. (Ges-y Sungr 6:6.) La a sēn yaa b bu-kaoodā, a pa bas b taal ye.

7 Wēnnaam sēn wa n gomd ne a Ādem sōma ne wēng bāngr tuūgā yellā, a yeela woto: "Fo sā n dū a biisā daare, fo sūd na n kiime." Tōe t'a Ādem da tēedame t'a sēn dū tuūgā

- 6, 7.** Wān to la a Zeova kao a Ādem ne a Εev buudo?

bilā, a na n kii daar-n-kāng nand tu wīndgā kē. La “zī-maagr wakate,” a Zeova goma ne a Ādem la a Ēeve. (Sung. 3:8) A sēn yaa bu-kaood sēn kaood buud turgā yīnga, a reng n kelg-b lame. (Sung. 3:9-13) Rē poore, a wilgame t'a Ādem ne a Ēev na n kiime. (Sung. 3:14-19) La a sā n da ku-b zīg pugē, raab ning a sēn tar ne ninsaalbā pa na n pids ye. (Ezai 55:11) Baa yel-wēndā biis sēn sung b namsgā, a Zeova bas-b lame tu b kell n vuumd n dog kamba. Kom-kāens n tōe n dū būmb nins Wēnnaam sēn maan rē poorā nafa. Wēnnaam nifē, a Ādem ne a Ēev kii daar ning b sēn beeg-a wā. Bala, a getame tu yvum tusr yaa wa daar a yembre. Rēnd b sūd kii daar-n-kānga.—2 P̄e. 3:8.

8 A Ādem ne a Ēev kūsgā biis ra na n namsa b kambā bū? N-ye. Rom dāmb 5:12 yeela woto: “Rao a yembr n wa ne yel-wēnā dūniyā tu kūum wa yel-wēnā yīnga. Rē n kūt tu kūum yōkd nebā fāa, fāa sēn maand yel-wēnā yīnga.” Wēn-sakd a Abell n yu pipi n ki. (Sung. 4:8) Rē poore, a Ādem kamb a taabā la a yagensā kūundame la b kiidē. La pa kūumā bal la a Ādem kūsgā wa ne ye. A waa ne yel-wēndā me. Tūmtūmd a Poll yeelame tu ‘rao a yembr kūsg yīng n kūt tu wusg lebg yel-wēnā rāmba.’ (Rom 5:19) Yel-wēndā la kūumā a Ādem sēn wa ne wā lebga bēeb ned baa a ye sēn pa tōe n pōs ye. Baa d sēn pa mi yel-wēndā la kūumā sēn yōkd nebā to-to wā, d nee biis nins b sēn wat ne wā.

8, 9. Wān to la a Ādem ne a Ēev kūsgā biis namsd b kambā la b yagensā? (Ges-y sōsgā sungrē fotā.)

9 Biiblā yeelame tu yel-wēndā la kūumā n yaa ‘sū-sāoong ning sēn tar buudā fāa wā.’ (Ezai 25:7) Ned baa a ye pa tōe n pōs yel-wēndā la kūumā ye. Yaa rē la Biiblā sēn yeel tu ‘fāa kiida a Ādem pugē wā.’ (1 Kor. 15:22) A Poll sēn tags yel-kāngā zug poore, a soka woto: “Ānda n na n fāag maam ne kūum sēn be yīnkāngā pugē wā?” Ned beeme n tōe n fāag a Poll bū?*—Rom 7:24.

YEL-WĒNDĀ LA KŪUMĀ NA N SĀAMAME

10 A Zeova tōe n fāaga a Polle. Sūd me, Biiblā yeela woto: “Bāmb na n sāama kūum wakat sēn ka seta. Zu-soabā sēn yaa soaalā na n yēesa nintām nins fāa sēn be nebā ninē wā.” (Ezai 25:8) Toog sā n tar biig t'a yābda, a ba wā na n bels-a lame la a yēes a nintāmā. Woto me, a Zeova rat n sāama kūumā a Ādem sēn wa ne wā ne a sūur fāa. A pa na n maan dē a yembr ye. Pipi Korēnt dāmb 15:22 yeelame tu “fāa na n paama vuum Kirist pugē.” A Poll sēn sok tu ‘ānda n na n fāag yē’ wā poore, a paasame: “Bark Wēnnaam, tōnd Zu-soab a Zezi Kirist maasem yīnga.” (Rom 7:25) Rēnd baa a Ādem ne a Ēev sēn kūs a Zeova wā, a ket n nonga ninsaalbā. A Zezi sēn sōng a

* Tōnd sebr a ye yeelame tu siānsā bāngdb maoodame n na n wilg būmb ning sēn kut tu tōnd kūvndē la d kiidē wā, la b yīma būmb sēn tar yōodo. B pa sak n deeg tu yaa Naandā n yeel tu pipi ninsaalbā na n kiime ye. Rē kutame tu b pa tol n tōe n bāng d sēn kūvnd la d kiidē wā vōor ye.—*Étude perspicace des Écritures volume 2 seb-neng 1147-1148.*

10. a) Verse bus n wilgd t'a Zeova na n sāama kūumā a Ādem sēn wa ne wā? b) Verse kāens sōngda tōnd tu d bāng bōe a Zeova ne a Bi-riblā zugu?

Ba wā n naan a Ādem ne a Ēevā me ket n nonga ninsaalbā. (Yel. 8:30, 31)
La bōe la b ra na n maan n fāag ādem-biisā ne yel-wēndā la kūumā?

11 A Ādem sēn kūs a Zeova wā, a yeelame t'a na n kiime. Kūtame me tu ninsaalbā rogd ne yel-wēndā la b kiidē. (Rom 5:12, 16) Rom dāmb 5:18 yeelame tu 'beegr a yembr n wa ne buud sēn yaa toog nebā fāa yīngā.' Wān to la a Zeova tōe n fāag ādem-biisā n pa kūs noy nins yē mengā sēn gānegā? A Zezi sēn yeel būmb ningā sōngda tōnd tu d paam sok-kāngā leoore. A yeelame: "Ninsaal Biigā . . . waame n na n sōng nebā, la kō b vūm tu yao neb wūsg yīngā." (Mat. 20:28) A Zezi sēn da yaa ned sēn zems zāngā, a ra tōe n kō a meng tu ra nebā fāa. Bōe n kūt tu rē zems ne a Zeova tūrlmā?—1 Tūm. 2:5, 6.

12 A Zezi sēn da zems zāngā, a ra tōe n vūmda wakat sēn kōn sa wa a Zeova sēn da rat t'a Ādem vūmdā. La a sēn nong a Ba wā la ādem-biisā kūtame t'a kō a vūmā tu yu maoongo. Vu-kāngā zemsa a Ādem sēn bōn vūm ningā kēpū. A Zeova vūvuga a Zezi t'a lebg malek saasē. (Ef. 1:20) A sakame t'a Zezi sēn zems zāngā ki n yao a Ādem kambā la a yagensā yīngā, tu b tōe n wa paam vūm ning a Ādem sēn bōnā. Yaa wa a Zezi sēn ledg a Ādem zīigē. A Poll yeelame: "Yaa woto yīngā a gūlsame: 'Pipi rao a Ādem naaname tu yu nīn-vūga,' la yaoolem Ādmā yaa sūug sēn kōt vūm."—1 Kor. 15:45.

11. Bōe la a Zeova maan n na n fāag ādem-biisā?

12. Bōe yīng t'a Zezi sēn kō a vūmā tu yu maoongā zems ne a Zeova tūrlmā?

13 Ka la bilfu, "yaoolem Ādmā" na n kūtame tu neb paam vūm sēn kōn sa. Nin-kāens suka, wūsgā na n yū neb sēn da ki. A na n vūvug-b lame tu b le vūmd tēngā zugu.—Zā 5:28, 29.

14 La bōe la a Zeova na n maan tu ādem-biisā zems zāngā? A na n kūtame t'a Rīungā sōng-ba. Rīunkāng yaa a Zezi ne a na-rūt-n-taas 144 000. (Karm-y Wilgr 5:9, 10.) Sēn na n naag-b a Zezi n dū naam saasē wā yū neb sēn pa zems zāngā. Rēnd a Zezi ne nin-kāensā na n tōog n sōnga ādem-biisā tu b zems zāngā. B na n maana rē yūvum tūsr pugē.—Wil. 20:6.

15 Yūvum tūsrā sēn wat n na n sa tu wēn-sakdbā paama b mens ne yel-wēndā la kūumā. Biiblā yeela woto: "Wa fāa sēn kiid a Ādem pugē wā, woto me, fāa na n paama vūm Kirist pugē. La nebā fāa wa sēn zems b sēn yaa būmb ningā, Kirist yaa kūum vūvugr dēenem soaba, dē poore, yaa neb nins sēn yaa Kirist rēndā n na n vūvug bāmb waoong wakate. Kirist sā n tōog pān-soaadbā fāa, la noyā fāa la pāens fāa, bāmb na n yaool n lebsa soolmā bāmb Ba a Wēnnaam nugē, tu dūniyā sēeb yaool n ta. Tu bōe, a yaa tulae tu Kirist dū naam hal tu b ning b bēebā fāa bāmb naoā tēngre. Yaoolem beyā sēn na n sāam yaa kūum." (1 Kor. 15:22-26)

13. Bōe la "yaoolem Ādmā" na n maan n sōng sēn ki-bā?

14. Bōe la a Zeova na n maan tu ādem-biisā zems zāngā?

15, 16. a) Wakat vug la "yaoolem beyā" sēn yaa kūumā na n sāame? b) Pipi Korēnt dāmb 15:28 wilgame t'a Zezi na n maana bōe?

A Abell sēn yu pipi n ki wā me
na n du a Zezi maoongā nafa
(Ges-y sull 13)

Kūum ning a Ādem sēn wa ne wā na n sāamame. "Sū-sāoong" ning sēn namsd ādem-biisā fāa wā na saa wakat sēn kōn sa yīnga.—Ezai 25: 7, 8.

16 A Poll paasame: "Būmb fāa sā n wa sak bāmba, dē, Biigā meng na sak sēn kūt-a tū būmb fāa sak bāmbā, tū Wēnnaam yu fāa ne fāa." (1 Kor. 15:28) Wakat kāng t'a Zezi maana būmb nins fāa Wēnnaam sēn kō-a naamā t'a maanā. Rē masā, a na n lebsa a Zeova naamā, la ninsaalbā sēn zems zāngā ne sū-noogo.

17 La a Sūtāan sēn yaa sabab tū ninsaalbā namsdē wā yē? Wilgr 20: 7-15 wilgda būmb ning sēn na n paam-a wā. Yūum tusrā saabē, b na n basa a Sūtāan t'a mak nebā sēn zems zāngā a yaoolem makre. Rē poore, b na n sāama a Sūtāan ne

17. Bōe n na n paam a Sūtāana?

neb nins sēn na n bas t'a belg-bā wakat fāa yīnga. Rē la b sēn boond tū 'kūum a yiib soabā.' (Wil. 21:8) 'Kūum a yiib soabā' pa na n tol n "sāam" ye. Bala, sēn ki-b kū-kāngā pa na n le vūvug ye. La d sā n kell n sak a Zeova, d pa segd n yees 'kūum a yiib soabā' ye.

18 Wakat kāng, ninsaalbā fāa na n zemsa zāngā, t'a Zeova getē tū b zemsa ne vūm sēn kōn sa wā. Būmb nins fāa sēn kūt tū b pa tōe n paam sū-noog hakukā pa na n le zīnd ye. Baa a Ādem sēn pa na n zīnd wakat kāngā, b na n tūma tūvmd ning Wēnnaam sēn da kō-a wā n baase. A Ādem kambā la a yagensā na n gesa tēngā la rūmsā yell ne sū-noogo. D sēn mi tu ka la bilfu, a Zeova na n sāama kūumā sēn yaa yaoolem bēyā pa noom-d sūda?

18. Wān to la b na n tūm tūvmd ning Wēnnaam sēn da kō a Ādmā n baase?

D sōng sēn kēes-b b mens zāng Wēnnaam tuumdā pugē wā

"Wakat fāa . . . tōnd tēegda yāmb tēebā tvvmd ne y nonglmā tvvmdā" yelle.—1 TES. 1:3.

TUM-TUMD a Poll ra nanda neb nins sēn tuemd wusg koe-moonegā yīngā. A yeelame: "Wakat fāa tōnd Ba a Wēnnaam taoore, tōnd tēegda yāmb tēebā tvvmd ne y nonglmā tvvmdā, la y sēn maand sū-mar n gūud tēeb pidsg sēn be tōnd Zu-soab a Zezi Kirist nengē wā." (1 Tes. 1:3) A Zeova me nanda būmb nins d sēn maand a tvvmdā pugē wā. D sēn tōe n maanā yaa bilf tu yaa wusg me, a pa yīmd rē ye.—Heb. 6:10.

² Hal pīnd wēndē n tāag rūndā, kiris-neb n sak n mong b mens būmb wusgo, n tōog n kēes b mens zāng a Zeova tvvmdā pugē. D na n goma pipi kiris-neb sēn maan woto yelle, la neb sēn kēes b mens zāng a Zeova tvvmdā pugē rūndā-rūndā me yelle, la d ges d sēn tōe n sōng-b to-to.

PIPI KIRIS-NEBĀ WAKATĒ

³ A Zezi lisgā poor bilfu, a sunga Rīungā koeeeg moonego, la a ra zāmsd neb a taab tvvum-kānga. (Luk 3:21-23; 4:14, 15, 43) A kūumā poore, a tvvum-tvumdbā lūu koeeegā

1. A Poll tagsg ra yaa wān ne neb nins sēn tuemd wusg koe-moonegā yīngā?

2. Bōe yell la d na n gom sōs-kāngā pugē?

3, 4. a) Bōe la pipi kiris-neb kēer maan a Zeova tvvmdā pugē? b) Wān to la b ra paamdbūmb nins sēn yaa tlæe ne-bā?

Y NA N LEOKAME TU BŌE?

Wān to la pipi kiris-neb kēer kēes b mens zāng a Zeova tvvmdā pugē, la bōe la b taabā maan n sōng-ba?

Bōe la neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tvvmdā pugē wā maand tu noom yāmba?

Bōe la y tōe n maan n sōng ned sēn kēes a meng zāng Wēnnaam tvvmdā pugē?

mooneg taoore, t'a kell n paam pānga. (Tuu. 5:42; 6:7) Kiris-neb kēer ra yaa misioneer-dāmba. Makre, a Filip moona Palestin soolmē wā. (Tuu. 8:5, 40; 21:8) A Poll ne neb a taab tu moona tēn-zārsē. (Tuu. 13:2-4; 14:26; 2 Kor. 1:19) Kēer guls Biiblā sēba, wall b sōng neb a taab n gōlse. Wala makre, a Silvē (bū a Sulaase,) a Mark la a Luk. (1 Pte. 5:12) Kiris-nin-pogs n da naag nin-kāensā n tumdē. (Tuu. 18:26; Rom 16:1, 2) D sā n karemd b kibayā sēn be Biiblā babg ning sēn da guls ne gerka pugē wā, sūd bee yamleoogo. Kiba-kāens sōngda tōnd tu d bāng t'a Zeova nanda a nin-buiidā sēn tumd tuumd ninsā, la t'a geta b yelle.

4 Wān to la pipi kiris-nin-kāensā ra paam būmb nins sēn yaa tulae ne-bā? B mi n tumdame. B ra pa zī n gūudē tu b tēed-n-taasā sōng-b ye. (1 Kor. 9:11-15) La b ra mi n paama sōngr me. B tēed-n-taas mi n bool-b lame tu b wa ru b zagsē, wall b kō-b gāag zīiga. B mi n paamame me tu tiging tōr neb sōng-ba.—**Karm-y Tuum 16:14, 15; Filip rāmb 4:15-18.**

TŌND WAKATĀ

5 Rūndā-rūndā, neb wūsg kēesa b mens zāng a Zeova tuumdā pugē, n maand būmb toor-toore. (Ges-y zī-gūbr ning gom-zug sēn yaa: "B kēesa b mens zāng Wēnnaam tuumdā pugē.") B sūur nooma ne b sēn maand būmb ningā bū? Y sā n sok-b sok-kāngā, b sēn na n leok to-to wā na n kenga y raoodo. Wala makre, saam-biig sēn yūlakatā fāa so-pakda, zall so-pakd la misioneerere, la sēn be tēn-zēng n tumd Betellē yeela woto: "Mam tagsdame tu mam sēn yāk yam n kēes m meng zāng Wēnnaam tuumdā pugē wā yōod yūlda būmb ning fāa m sēn da tōe n yāk yam n maane. M

---

5. Bōe la rao ne a pag sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tuumdā pugē yeel-yā?

sēn wa n tar yūum 18, m da tōe n tu karma iniversite, wall m bao tuumde, pa rē bū m lebg so-pakda. La m yamā ra yuusdame tu m pa mi m sēn yākd a soab ye." A wilgame t'a yāa būmb wūsg sēn wilg tu ned sā n mong a meng būmb wūsg n kēes a meng zāng a Zeova tuumdā pugē, a pa yīmd rē ye. A paasame tu bāngr la minim ning fāa a Zeova sēn kō yē sōng-a lame t'a tum a Zeova tuumdā sōma, n yūl a sēn da na n tumd dūniyā pugē. A pagā yeelame: "Tuumd ning fāa b sēn kō tōnd kūtame tu m tēebā pāng paase. A Zeova maana būmb toor-toor n kogl tōnd la a wilg-d sor naoor wūsgo. D sā n da kell n pa d tēngē wā, d ra pa na n yā bōn-kāens ye. Beoog sēn vēeg fāa, m pūusda a Zeova bark m sēn paam n kēes m meng zāng a tuumdā pugē wā." Yāmb me pa rat n wa tōe n yeel woto sūda?

6 La neb kēer yel sēn yaa to-to wā kūtame tu b nan pa tōe n kēes b mens zāng Wēnnaam tuumdā pugē ye. Baasgo, d miime t'a Zeova nanda būmb nins b sēn maand ne b sūur fāa wā. Wala makre, a Poll sēn wa n na n guls a Filemo lētrā, a toola Kolos tigingā neb pūusem, n sōdg kēer yuya. Woto wilgdame t'a nanda būmb nins b sēn maandā, la t'a Zeova me nanda rē. (**Karm-y Filemo 1-3.**) Rūndā-rūndā me, a Zeova nanda būmb nins y sēn maand a tuumdā pugē wā. La bōe la y tōe n maan n sōng neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tuumdā pugē wā?

D SĒN TŌE N SŌNG SO-PAKDBĀ TO-TO

7 Pipi kiris-nebā wakatē, kēer sēn da moond koēegā ne yēesmā kenga b taabā raoodo. Yaa woto me ne

---

6. Bōe n wilgd t'a Zeova nanda būmb nins tōnd ned kam fāa sēn maand a tuumdā pugē wā?

7, 8. Leer a wān la so-pakdbā moond kiuug fāa, la wān to la tigingā neb tōe n sōng-ba?

B kēesa b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē

Wakat fāa so-pakdbā wusg moonda leer 70 kiuug fāa. B bee b tigimsē wā, wall b tu sōngdame n moond zīis koe-moondbā sēn pa waooge.

Zall so-pakdbā wusg moonda leer 130 kiuug fāa. Naor wusgo, b tumd-b lame tu b tu moond zīis koe-moondbā sēn pa waooge.

Tigims sull yel-gētbā gilgd n kaagda tigims wusg b sēn naag taab n boondē tu tigims sulli. B sā n kēng n tu kaag ticing neba, b kōt-b-la sagls koe-moonegā wēengē, la b keng b raodo.

Betellē tum-tumdbā tumda Betellē, wall sebā lebgr biru-rāmbē. B sōngda ne sebā yiisgu, la b get koe-moonegā yell tēns nins b filiyallā sēn so wā pusē.

Misioneer-dāmbā yaa koe-moondb b sēn tum tēn-zēms tu b tu moondē. B wusg moonda leer 130 kiuug fāa.

Sēn gilgd-b n sōngd n met siglgā rotā kēnda tēns toor-toore, n met Betellā roto, sebā lebgr biru-rāmba, tigims-kāsemsā rot la Rīung roto.

Sēn sōngd-b n met Rīung rotā paamame tu b zāms-b Rīung rot meebo, la b sōngd n met siglgā rot a taab me bāmb babgē wā.

wakat fāa so-pakdbā rūndā-rūndā. B wusg moonda leer 70 kiuug fāa. Wān to la y tōe n sōng-ba?

⁸ Saam-bi-poak sēn yaa so-pakd yeelame: "So-pakdbā sēn yit koe-moonegā daar fāa wā, f sā n yā-ba, f yetame tu b tēebā tara pānga. La bāmb me rata raood kengre." (Rom 1:11, 12)

Saam-bi-poak a to sēn yu so-pakd yuvum a wān goma bāmb ticingā so-pakdb yelle, n yeele: "Wakat fāa b tūmda wusgo. Neb a taabā sā n mi n dākd-b tu b yit koe-moonegā, n boond-b tu b wat n naagd-b n dūtē, n kōt-b esāens ligd wall ligd bilf tu b reeg n sōng b mense, noom-b lame." Y sā n maand woto, wilgdame tu b yell sūd pak-y lame.

⁹ Y sā n naagd so-pakdbā n moond koeēgā me, y sōngd-b lame. Saam-bi-pogs a yiib sēn yaa so-pakdb wilgame tu sēn noom bāmb yaa b tēd-n-taasā sēn na n yāagd-b ra-zaan-dayā la zaab-zaabre. Saam-bi-poak sēn tumd Burkilin Betellē wā tēega yē sēn wa n yaa so-pakd n paam teelg ningā yelle, n yeele: "Saam-bi-poak sēn da tar mobill yeela maam woto: 'Sēn wa n yaa wakat ning fāa la f rat n yi n pa tar ned sēn na n yāag-f bu f we n bool-m tu m na n yāag-f lame.' A sūd maana woto, la yaa rē n sōng maam tu m kēng taoor ne so-pakrā tūvumde." Saam-bi-poak yuvur sēn boond t'a Shari yeelame: "Koe-moonegā poore, so-pakdb nins sēn pa kē kāadmā mi n yaa b yembre. Y tōe n mi n bool-b lame tu b wa naag yāmb y zak pugē Biibl zāmsgā sasa. Y sā n bool-b tu b naag-y n maan būmb a taab me, kengda b raoodo."

¹⁰ Saam-bi-poak sēn kēes a meng zāng Wēnnaam tūvmdā pugē na maan yuvum 50 tēega a sēn wa n yaa so-pakdā yelle. A goma yē ne saam-bi-pogs a taab sēn da pa kē kāadem sēn paam sōngr ningā yelle, n yeel woto: "Kiis a wān fāa, tōnd ticingā kāsem-dāmbā ra kaagda so-pakdbā. B ra sokda tōnd keelem, d nug-tūvumā sēn da yaa to-to, la b bao n bāng d sā n tara zu-loēga. B ra maanda rē ne b sūur fāa. B mi n kē n gesa tōnd

^{9, 10.} Bōe la kēer maan n sōng b ticingā so-pakdbā?

roogā, tu būmb sā n dat manegr bī b sōng-do." Kāsem-dāmbā sēn maan būmb ninsā tēegda tōnd būmb ning a Onezifoor sēn da maanā. Ra yaa zaksoaba, la a sōnga a Poll ne būmb nins sēn yaa tulae ne-a wā.—2 Tūm. 1:18.

11 Tigims kēer tara zall so-pakdba. Zall so-pakdbā wusg moonda leer 130 kiuug fāa. Sēn paase, b tumda tūm wusg tigimsā pūsē. Betellā kōt-b-la ligd bilf kiuug fāa, bala b pa tar sēk tu sek b na tūm n ges b mens yell ye. Rē sōngd-b lame tu b paamdb būmb nins sēn yaa tulae ne-bā, la b moond koeeğā wusgo.

12 Bōe la d tōe n maan n sōng zall so-pakdbā? Kāsem-soab sēn tūmd Betellē, la sēn wae n sōsd ne zall so-pakdbā yeela woto: "Kāsem-dāmbā segd n sōsda ne-ba, n bāng b yelā sēn yaa to-to, la b sēn tōe n sōng-b to-to. Koe-moondb kēer tagsdame tu b sēn kōt zall so-pakdbā ligd ning kiuug fāa wā sekdb lame. La tīgingā neb tōe n maana būmb buud toor-toor n sōng-ba." Zall so-pakdbā me ratame tu b tēed-n-taasā naagd-b n moond koeeğā, wa wakat fāa so-pakdbā sēn datā. Bū d modg n maand woto.

D SĒN TŌE N SŌNG TIGIMS SULL YEL-GĒTBĀ TO-TO

13 Tigims sull yel-gētbā ne b pagbā yaa neb tēeb sēn tar pānga, la sēn tōe n keng tōnd raoodo. La d pa segd n yīm tu bāmb me rata raood kengr ye. Sēn paase, b ratame tu b tēed-n-taasā naagd-b n moondē, la b mi n bool-b tu b wa naag-b n kok pemsem, n sōs wall n maan būmb a taaba. Tigims sull yel-gēt

11. Bōe la zall so-pakdbā maanda?

12. Bōe la kāsem-dāmbā la tīgingā neb a taabā tōe n maan n sōng zall so-pakdbā?

13, 14. a) Bōe la tīgims sull yel-gētbā ne b pagbā me rata? b) Bōe la d tōe n maan n sōng-ba?

bū a pag sā n wa pa keem n be yiri, wall a bee logtor yiri, y tōe n tu ges-a lame, la y sōng-a tā paam būmb kēer sēn yaa tulae ne-a. A Poll la a tūud-n-taasā sēn wa n gilgd n kaagd tīgimsā, 'a Luk sēn da yaa logtorā' ra bee ne-ba, n sōngd-ba.—Kol. 4:14; Tūv. 20:5–21:18.

14 Tigims sull yel-gētbā nonga b sēn na n tar zo-rāmba, tu zoodā noome. B nin-yend yeela woto: "Wōnda m zo-rāmbā mii wakat ning m sēn dat raood kengre. B sokda maam sogsg ne Yam, tu rē sōngd-m tu m wilgd-b būmb ning sēn pak maamā. B sēn kelgd maam sōma wā kutame tu b tōe n sōng-m sōma." Tigims sull yel-gētbā ne b pagbā sēn paam tu b tēed-n-taasā wilgdē tu b yell pak-b lame wā, noom-b-la wusgo.

D SĒN TŌE N SŌNG SĒN TŪMD-B BETELLĒ WĀ TO-TO

15 Neb nins sēn tūmd Betell-dāmbē wā, la sēn get-b tīgis-kāsemsā rot yellā tūmda tūm sēn tar yōod wusgo, n teend koeeğā moonego. Betellē tūm-tūmdb sā n bee yāmb tīgingā pūgē wall yāmb tīgims sullā pūgē, bōe la y tōe n maan n sōng-ba?

16 B sā n wa Betellē wā paalem, b sēn pa le be ne b zakā rāmb la b zo-rāmbā tōe n sāamda b sūuri. Betellā neb a taabā, la tīgingā neb sā n bao n bāng nin-kāensā la b yōg zood ne-ba, noom-b lame. (Mark 10:29, 30) Yaa sūd tu Betellā tūm-sēn sigl to-to wā kutame tu b tōe n kēnd tīgissā la b yit koe-moonegā semen fāa. La sasa ninga, b tōe n kō-b-la tūm a taaba. Yūta sōma tu b tīgimsā neb bāng rē la b wilg tu b nanda Betellā tūm-tūmdba, la tūm nins b sēn tūm-dā.—**Karm-y 1 Tesalonik rāmb 2:9.**

15, 16. Bōe yīng tu sēn tūmd-b Betell-dāmbē wā, la sēn get-b tīgis-kāsemsā rot yellā tūm tar yōodo? Bōe la d tōe n maan n sōng-ba?

D SŌNG SĒN TL TŪMD-B TĒN-ZĒMSĀ

17 D tēed-n-taas kēer kēesa b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē, n tu be tēn-zēms n tūmdē. B tōe n tu mikame tu tēn-kāens nebā sēn dut rubd ninsā, b buud-gomdā la b minimdā yaa toor fasu ne bāmb sēn yiē wā. Tūvum-bus la sēn tu be-b tēn-zēmsā tūmda?

18 Kēer yaa misioneer-dāmbā, n moond koeegā wusgo. B mii koe-moonegā la nebā zāmsg sōma. Sēn paase, b minimā nafda tigingā neb a taabā. Betellā sōngda misioneer-dāmbā tu b paam ro-gāaga, la b kōt-b ligd bilf kiuug fāa tu b get b mens yelle. La sēn tu be-b tēn-zēmsā sānda tūmda Betell-dāmbē, wall b sōngd n met siglgā roto, sēbā lebgr biru-rāmba, tigis-kāsems rot wall Rīung roto. B kōt-b-la ruubo, ro-gāag la būmb a taab sēn yaa tulae. Nin-kāens maanda wa sēn tūmd-b Betellē wā, n kēnd tigissā la b yit koe-moonegā, tu nafd b tigimsā neba.

19 Bōe la y tōe n maan n sōng sēn wa n be-b yāmb tēngē wā n tūmd Wēnnaam tūvmdā? Tēeg-y tu b sā n wa paalem, yul n tōog n du rūbd kēer tōeeme n pa yūnana ye. Y sā n na n bool-b tu b wa ru y zakē, y tōe n deng n sok-b-la woto: ‘Yāmb tara ruub y sēn dat tu m segl n kōy bū, bū y ratame tu m segl ruub y sēn zu n du?’ B sā n wa zāmsd yāmb buud-gomdā wall y minimdā, tōe n kaoosa bilf tu b yaool n bānge. Bi y maan sū-mar ne-ba, n sōng-b ne bugsem. Bala, b rat n bānga ne b sūur fāa.

20 Neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā yūum

17, 18. Tūvum-bus la sēn tu be-b tēn-zēmsā tūmda?

19. Bōe la y tōe n maan n sōng sēn wa n be-b yāmb tēngē wā n tūmd Wēnnaam tūvmdā?

20. Bōe la y tōe n maan n sōng neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā ne b roagdbā?

paasdame, tu b roagdbā me kūvndē. B roagdbā sā n yaa a Zeova Kaset rāmba, b sēn dat yaa b kambā sēn na n kell n tūm Wēnnaam tūvmdā. (3 Zā 4) Yaa vēeneg tu b kambā na n maana b sēn tōe fāa n sōng-ba, la b wat n get-ba. La neb nins sēn pē roagdbā tōe n sōnga kambā n get b roagdbā yelle. B sā n yā tu b rata sōngre, b tōe n sōng-b lame. D pa segd n yīm tu neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā teenda koe-moonegā, la tu rūndā-rūndā, tūvmd ka be t'a yōodā ta koe-moonegā ye. (Mat. 28:19, 20) Woto wā, nin-kāensā roagdbā sā n wa rat sōngr bū d sōng-ba.

21 Neb wusg maanda b sēn tōe fāa sēn na yul n lebg rakāag-rāmba. La neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā pa maan rē ligd yīng ye. Yaa b sēn dat n tūm a Zeova tūvmdā ne b pāng fāa la b sōng b taabā yīnga. Rē n so tu baa yaa būmb bilf la ned maan n teel-ba, noom-b-la wusgo. Saam-bi-poak a ye sēn tu tūmd tēn-zēng yeela woto: “Baa yaa lctr la ned guls n tool-fo, wilgdame tu neb n tagsd f yelle, la tu b sūur nooma ne būmb nins f sēn maandā.”

22 Neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā vūm sūd tara barka. Tūvmd ka be t'a yōodā ta Wēnnaam tūvmdā ye. Sēn tūmd-b tūvmd-kāng wakat fāa wā paamda zug-sōma la bāngr sēn nafd-b rūndā-rūndā, la segend-b tu b na n wa naag wēn-sakdbā fāa n tūm tūvmd sēn na n kō-b sū-noog wakat fāa dūni-paalgā pugē. Woto yīnga, bū d ra tol n yīm neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā ‘tēebā tūvmd ne b nonglmā tūvmdā’ ye.
—1 Tes. 1:3.

---

21. Neb nins sēn kēes b mens zāng Wēnnaam tūvmdā pugē wā tagsg yaa wān ne sōngr nins b sēn paamd neb a taabā nengē wā?

22. Yāmb tagsg yaa wān ne kēes f meng zāng Wēnnaam tūvmdā pugē?

Malegsā tōe n sōnga tōnd bu?

Wēnnaam a Zeova reng n naana malegs milyō-rāmba, tu kaoos wusg t'a yaool n na n naan ninsala. (Zoob 38:4, 7) Malegsā tara pāng wusgo. B bee Wēnnaam daabā maaneg yīnga. Wakat ninga, Wēnnaam tumd-b lame tu b wa sōng bu n kogl neb nins sēn be tēngā zug n tūud-a wā. (Yūl Sōamyā 91:10, 11) Rūndā-rūndā, malegsā sōngda pu-peelem dāmbā, sēn na yūl tu b tōog n wūm koe-noogā kiris-nebā sēn moondā.—**Karm-y Wilgr 14:6, 7.**

D tōe n puusa malek n kos-a sōngr bu? Ayo. Bala puusgā yaa waoogr buud sēn tog ne Wēnnaam a ye tāa. (Wilgr 19:10) Sēn mik tu malegsā yaa Wēnnaam tum-tumdbā, yaa Wēnnaam daab la b maanda, pa ninsaalbā raab ye. Woto yīnga, yaa Wēnnaam bal la d segd n puuse. La tog n yūl a Zezi maasem yīnga.
—**Karm-y Yūl Sōamyā 103:20, 21; Matē 26:53.**

Malegsā fāa yaa sōma bu?

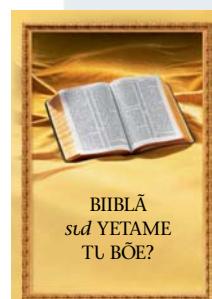
Wēnnaam naana malegsā la ninsaalbā tu b tōe n yāk yam b toore, n maan sēn yaa sōma bu wēngā. Buko, malegs kēer n lebg wēn-kūlsdba. (2 P̄eeler 2:4) B boonda malek ning sēn yūl pipi n kūls Wēnnaamā t'a Sūltāana, la b boond a taabā tu zīn-dāmbā. Sēn pa kaoos wusgo, b rīga a Sūltāan ne a zīn-dāmbā saasē tu b sig tēngā zugu.—**Karm-y Wilgr 12:7-9.**

Tūum-wēnsā la nen-keglmā sēn tolg n paam pāng yūomd 1914 tēkā yaa kaset tu ka la bilfu, Wēnnaam na n kūtame t'a Sūltāan ne zīn-dāmbā pa le tōe n maan baa fu. Rē poore, Wēnnaam na n kūtame tu tēngā yūl arzān wa a sēn da ratā.—**Karm-y Wilgr 12:12; 21:3, 4.**

Y TŌE N PAAMA SŌS-KĀNGĀ BUUD
N KAREM ĒNTĒRNETĀ PUĞĒ

Wa malekā sēn sōng pīnd wēn-sakd a Daniellā, rūndā-rūndā me, malegsā sōngda nebā tu b tōe n paam n wūm koe-noogā

Y sā n dat n bāng n
paas bu y ges seb-kāngā
sak 10. A Zeova Kaset
rāmbā n yiis-a.

Y leb n tōe n kēe
www.jw.org n telesarz
seb-kāngā

Y tōe n telesarza
seb-kāngā la
taab zaalem

Y tōe n paama Biiblā
buud-goam 100
la zak pusē

Kē-y www.jw.org
wall y eskan koodā

WP14 09/01-MV
140617